

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 120 (5840) 6 iyul 2019-cu il. "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Prezident İlham Əliyev Bakının Pirallahı rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib

Səh → 2

4

Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında birgə fəaliyyət planı imzalanıb

4

ATƏT PA-nın iclasında Bahar Muradova erməni nümayəndə heyətinin taktikasını ifşa edib

6

Ermənistan prezidentinin əleyhinə aksiya keçirilib

6 iyul 2019-cu il

Prezident İlham Əliyev Bakının Pirallahı rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib

İyulun 5-də Pirallahı rayonunda 306 məcburi köçkün ailəsi üçün salınan yeni yaşayış kompleksi istifadəyə verilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşen Rzayev görülməli işlərlə bağlı məlumat verdi. Bildirildi ki, Pirallahı rayonunda yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış 306 məcburi köçkün ailəsi üçün çoxmərtəbəli binalardan ibarət yeni yaşayış məhəlləsi dövlətimizin başçısının 2011-ci ildə imzaladığı sərəncama əsasən yaradılıb. Sifarişçisi Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu, podratçısı isə "Kristal Abşeron" MTK olan yeni yaşayış məhəlləsinin ötən il başlanan tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə başa çatdırılıb. Layihə üzrə doqquzmərtəbəli 3 bina tikilib ki, bunlardan ikisi 72, biri isə 162 mənzillidir. Yaşayış kompleksinə məktəb də daxildir və burada digər zəruri infrastruktur obyektləri tikilib, ərazidə geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülüb. Kompleks salınarkən elektrik, su, qaz, istilik təchizatı və suvarma sisteminin, rabitə

və televiziya şəbəkəsinin qurulmasına xüsusi diqqət göstərilib. Bu, ölkə üzrə məcburi köçkünlər üçün salınan sayca 104-cü müasir yaşayış kompleksidir.

Mənzillərdə yaradılan şəraitlə tanış olan Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verildi ki, təmirli mənzillərdən 37-si biotaqlı, 107-si ikiotaqlı, 126-sı üçotaqlı, 36-sı isə dördotaqlıdır. Mənzillərin ümumi sahəsi 24 min kvadratmetrdir. Yeni yaşayış kompleksində hazırda Pirallahı rayonundakı yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkün ailələri mənzillə təmin olunacaqlar.

Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan danışarkən Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirləri də vurğulamaq lazımdır. Artıq Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün yaşayış kompleksi inşa edilib. Abşeron rayonunun Masazır, Mehdiabad, həmçinin Sabunçu rayonunun Ramana qəsəbələrində 470 mənzil məcburi köçkünlərə təqdim edilib.

Ardı Səh. 3

Prezident İlham Əliyev Bakının Pirallahı rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 17 may tarixli 1589-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Sərəncam imzalayıb.

* * *

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Mülki döriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və döriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki döriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların döriyyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

səviyyədə qurulmasına xidmət göstərir.

Məktəbin idman zalı da zəruri avadanlıqla təchiz edilib və burada şagirdlərin bədən tərbiyyəsi ilə məşğul olmaları üçün hər cür imkan var. Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım məcburi köçkünlərlə görüşdülər. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Əvvəli-Səh-2

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən alınan 465 mənzilə Binəqədi rayonu, 9-cu mikrorayon ərazisindəki Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının yarımçıq binasından məcburi köçkün ailələri köçürülüb. Sumqayıtdakı 1005 məcburi köçkün ailəsi üçün inşa olunmuş yaşayış binalarının da açılışı olub. Qeyd edək ki, 2007-ci ildə sonuncu çadır düşərgəsinin ləğv edilməsi ilə

başlanan proses nəticəsində qaçqın və məcburi köçkünlər üçün indiyədək 3,5 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsi olan müasir qəsəbələr və çoxmərtəbəli binalardan ibarət yaşayış kompleksləri salınıb. 2018-ci ilin sonunadək 58 min 223 ailə və ya 300 minə yaxın qaçqın və məcburi köçkünün mənzil şəraiti yaxşılaşdırılıb. Təkcə ötən il 5923 məcburi köçkün ailəsi yeni mənzillərə köçürülüb. 2019-

cu ilin birinci rübündə isə 2.227 məcburi köçkün ailəsi yeni mənzillərlə təmin olunub.

Sonra Laçın rayonu Bozlu tam orta məktəbindəki şəraitlə tanış olan Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verildi ki, bu təhsil ocağı 220 şagird yerlikdir. Yüksək şəraiti ilə seçilən, müasir təlim avadanlıqları ilə diqqət çəkən məktəbdə təlim-tədris üçün hər cür şərait ya-

radılıb. Məktəbin kompüter otağında şagirdlər informasiya texnologiyalarının sirlərinə yiyələnəcəklər. Prezident İlham Əliyevin təhsilin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı təsdiqləyir ki, bu sahə dövlət siyasətinin mühüm prinsipləri sırasına daxil edilib. Bu proses təkcə paytaxtla məhdudlaşmır, bölgələri də əhatə edir, doğma yurdlarından didərgin düşən soydaşlarımızın təhsilinin yüksək

Azərbaycanla Fransa arasında bir çox sahələr üzrə əlaqələr uğurla inkişaf edir

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Fransanın Arktika və Antarktika məsələləri üzrə beynəlxalq danışıqlara məsul səfiri ilə görüşüb

İyulun 5-də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etmək üçün ölkəmizə gələn Fransa Respublikasının Arktika və Antarktika məsələləri üzrə beynəlxalq danışıqlara məsul səfiri, sabiq ekologiya, dayanıqlı inkişaf və energetika naziri xanım Seqolen Ruayal ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə birgə foto çəkdirildi.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Seqolen Ruayalın ölkəmizə səfərinin uğurlu keçəcəyinə əminliyini ifadə etdi. Birinci vitse-prezident Azərbaycanla Fransa arasında bir çox sahələr üzrə əlaqələrin inkişaf etdiyini məmnunluqla qeyd etdi, siyasi əlaqələrin ən yüksək səviyyədə olduğunu vurğuladı. Mehriban Əliyeva ötən

il Prezident İlham Əliyevin, bu il isə özünün Fransaya səfərinin, aparılan danışıqların, imzalanan sənədlərin siyasi əlaqələrin yüksək səviyyəsinin göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

İqtisadi sahədə də əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini deyən Birinci vitse-prezident bu istiqamətdə yaxşı potensialın mövcudluğunu qeyd etdi. Diqqətə çatdırdı ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazda

Fransanın ən böyük ticarət tərəfdaşdır və ölkələrimiz arasında ticarət döriyyəsinə müsbət dinamika var. "Xoş haldır ki, ənənəvi tərəfdaşlıq sahəsi olan enerji əməkdaşlığı ilə yanaşı, qeyri-neft sektorunda da əməkdaşlıq genişlənir", - deyən Birinci vitse-prezident bir sıra Fransa şirkətlərinin Azərbaycanda uğurlu fəaliyyətini qeyd etdi, yüksək texnologiyalar, nəqliyyat, şərabçılıq kimi sahələrdə əlaqələrin

möhkəmləndiyini bildirdi.

Ölkələrimiz arasında humanitar sahədə əməkdaşlığın əhəmiyyətini xüsusi vurğulayan Mehriban Əliyeva paytaxtımızda Azərbaycan və Fransa prezidentlərinin iştirakı ilə təməli qoyulan Bakı Fransız Liseyinin və hər 2 ölkənin dövlət başçılarının təşəbbüsü ilə yaradılan Azərbaycan-Fransız Universitetinin uğurlu fəaliyyət göstərdiklərini qeyd etdi, humanitar sahənin ölkələrimizin və xalqlarımızın bir araya gətirilməsində böyük rol oynadığını vurğuladı. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva son vaxtlar bu istiqamətdə görülən işlərdən danışaraq, Azərbaycanın və Fransanın şəhərləri arasında əməkdaşlıq və dostluq sazişlərinin bağlanmasını ölkələrimiz və xalqlarımız arasında dostluq əlaqələrinin daha da inkişaf etməsinə şərait yaratdığını dedi. Mehriban Əliyeva bir daha qonağı ölkəmizdə salamlayaraq ona uğurlu səfər arzuladı.

Fransanın Arktika və Antarktika məsələləri üzrə beynəlxalq danışıqlara məsul səfiri Seqolen Ruayal Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ilə görüşməyin onun üçün şərəf olduğunu bildirdi. Qonaq Mehriban Əliyevanın bu yaxınlarda Parisə səfərini xatırlayaraq, bu səfəri yüksək dəyərləndirdi. Görüşdən əvvəl Bakıdakı Azərbaycan-Fransız Universitetinə getdiyini qeyd edən Seqolen Ruayal beş layihələrin 2 ölkə arasında qurulan əməkdaşlığı təcəssüm etdirdiyini vurğuladı. Görüşdə qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlər müzakirə edildi.

6 iyul 2019-cu il

Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında birgə fəaliyyət planı imzalanıb

Dünyada ətraf mühitin qorunmasının global problemə çevrildiyini deyən Baş nazirin müavini bu məsələnin hər zaman aktual olduğunu diqqətə çatdırıb. Əli Əhmədov BMT səviyyəsində bu global məsələyə dair tədbirlərin həyata keçirildiyini söyləyib. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin siyasətində ölkəmizdə ekoloji tarazlığın təmin olunmasının, ətraf mühitin qorunmasının, yaşıllıq zolaqlarının salınmasının və digər ekoloji məsələlərin prioritet olduğunu vurğulayıb.

Əli Əhmədov onu da qeyd edib ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının ekoloji mahiyyət kəsb edən layihələrinə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hər zaman dəstək verib. "Biz bu istiqamətdəki layihələrimizi birgə əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirmişik" - deyən, YAP Sədri müavini buna nümunə olaraq partiya tərəfindən "700 min ağac

əkək" layihəsini xatırladı. Onun sözlərinə görə, bu layihə çərçivəsində Bakı şəhərində böyük yaşıllıq işləri həyata keçirildi. Eyni zamanda, YAP-ın yerli strukturları bölgələrdə ağacəkmə aksiyaları reallaşdırıblar. Bu layihənin reallaşmasında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi partiya böyük dəstək verib.

Əli Əhmədov fikrincə, Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə fəaliyyət planı qarşılıqlı əməkdaşlığı daha da gücləndirəcək. Onun sözlərinə görə, fəaliyyət planı çərçivəsində müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. YAP Sədri müavini qeyd edib ki, hər bir vətəndaş ətraf mühitin qorunmasında iştirak etməlidir. Çünki ekologiyanın təmizliyi həyati əhəmiyyət kəsb edir. Tədbirdə çıxış edən ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev Yeni Azərbaycan

İyulun 5-də Yeni Azərbaycan Partiyasının İcra Katibliyində Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə fəaliyyət planının təqdimat mərasimi keçirilib. Mərasimdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədri müavini-İcra katibi Əli Əhmədov bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası ötən dövr ərzində ekoloji mahiyyət kəsb edən layihələr həyata keçirib. Partiya tərəfindən ağacəkmə aksiyalarının keçirildiyini deyən Əli Əhmədovun sözlərinə görə, ölkəmizdə yaşıllıqların salınması prosesində YAP üzvləri fəal şəkildə iştirak ediblər.

can Partiyası ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə edib. M.Babayev bildirib ki, ətraf mühitin qorunması dövlət siyasətinin prioritetlərindən biridir və Prezident İlham Əliyev bu məsələni xüsusi diqqət mərkəzində saxlayır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının böyük potensiala sahib olduğunu deyən nazir qeyd edib ki, müxtəlif ekoloji layihələrin həyata keçirilməsində partiyanın potensialından istifadə olunması yüksək nəticələr verir. Bu baxımdan, Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə fəaliyyət planı böyük əhəmiyyət kəsb edir. M.Babayev birgə fəaliyyət planının uzun müddət davam edəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Sonda Baş nazirin müavini, YAP Sədri müavini-İcra katibi Əli Əhmədov və ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev birgə fəaliyyət planını imzalayıblar.

ATƏT PA-nın iclasında Bahar Muradova erməni nümayəndə heyətinin taktikasını ifşa edib

Bu dəqiqələrdə Lüksemburqda İsveçrə nümayəndə heyətinin başçısı Marqareta Kiner Nellenin sədrliyi ilə ATƏT PA-nın Demokratiya, İnsan Hüquqları və Humanitar Məsələlər üzrə Komitəsinin iclası keçirilir. İclasın işində Milli Məclisin vitse-spikeri, ölkə parlamentinin ATƏT PA-da nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti iştirak edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, məruzəçi və qətnamənin müəllifi, Kiprdən olan deputat

Kiriakos Hadjiyanni komitə üzvlərinə müraciət edərək ayrı-seçkilik, insan alveri, edam cəzası, insan hüquqları və əsas azadlıqlar

məsələlərinə toxunub.

Komitə üzrə digər həmkarları ilə yanaşı çıxış edən Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradova hazırlanan sənədə görə məruzəçiyə təşəkkürünü bildirib. O qeyd edib: "Biz unutmamalıyıq ki, heç bir haqlar başqalarının hüquqlarının pozulması üzərində həyata keçirilə bilməz. Münaqişə zonasında yaşamış insanlar orada yaşamağa davam edən insanlarla bərabər hüquqlara malikdirlər. Buna müvafiq olaraq, Dalıq Qarabağdan və Azərbaycanın ona bitişik yeddi rayonundan didərgin salınmış Azərbaycan icmasının təmsilçiləri hazırda orada yaşayan ermənilərlə eyni hüquqlara malikdirlər". Milli Məclisin vitse-spikeri Ermənistan nümayəndələrinin müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə təcavüz faktını, onların ölkəsi tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin beşdəbir hissəsinin işğal olunmasını və erməni tərəfinin törətdiyi hərbi cinayətləri dəfələrlə örtbasdır etməyə cəhd göstərdiklərini həmkarlarının diqqətinə çatdırıb.

Van Çunqan: "Azərbaycan Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin vacib tərəfdaşdır"

Azərbaycan Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin vacib tərəfdaşlarındandır. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Çinin Azərbaycandakı səfirliyinin ticarət və iqtisadi məsələlər üzrə müşaviri Van Çunqan deyib. O qeyd edib ki, energetika, ticarət, turizm və kənd təsərrüfatı sahələrində əməkdaşlıq daimi genişlənir. Bugünkü forum iki ölkə arasında əlaqələrə töhfə verəcək. Çin rəsmisi, həmçinin Azərbaycanın iş adamlarını Çində ixrac sərgisində iştiraka dəvət edib.

Hikmət Hacıyev: Azərbaycanın xarici ölkələrdə diplomatik nümayəndəliklərinin sayı artır

Azərbaycanın xarici diplomatik nümayəndəliklərinin təmsilçilərinin sayı artır. Bunu Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Prezident Kitabxanasının əməkdaşlarının hazırladığı "Azərbaycan diplomatiyası" adlı elektron resursun təqdimat mərasimi zamanı deyib.

O bildirib ki, Azərbaycanın xarici ölkələrdə diplomatik nümayəndəliklərinin sayı artmaqdadır: "Bu da xarici siyasətimizin coğrafiyasının genişlənməsinin bariz nümunəsidir. Bu gün Azərbaycan diplomatiyası dövlət baş-

cısı tərəfindən qoyulan tapşırıqları qətiyyətlə, əzmlə, sədaqətlə yerinə yetirir. Diplomatlarmız ictimai-siyasi vəziyyəti ağır olan ölkələrdə ölkəmizi layiqincə təmsil edirlər. Sevindirici haldır ki, onların sırasında gənclər, həmçinin qadınların sayı artır. ADA Universitetinin məzunları Xarici İşlər Nazirliyində, Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərində çalışırlar".

Tədbirdə, həmçinin məlumat verilib ki, Azərbaycan 183 xarici ölkə ilə diplomatik əlaqələrə malikdir. Azərbaycanın 59 ölkədə səfirliyi, 9 şəhərdə baş konsulluğu, 17 ölkədə fəxri konsulluğu, 19 beynəlxalq təşkilat yanında nümayəndəliyi fəaliyyətdədir.

"Ağacların kəsilməsinə münasibətim kifayət qədər kəskindir"

jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Baş nazirin müavini bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələlə bu məsələ ilə əlaqədar açıq və kəskin mövqeyini ifadə edib. O bildirib ki, Azərbaycan qanunvericiliyində ağacların qanunsuz kəsilməsinə görə inzibati və daha ağır tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulur: "Müvafiq qurumlar öz üzərlərinə düşən vəzifələri və öhdəlikləri layiqincə yerinə yetirməlidirlər ki, ağacların kəsilməsinə imkan verilməsin. Əlbəttə, Azərbaycanda iqtisadiyyat inkişaf etdikcə, yeni iş yerləri açıldıqca, müəssisələr işə salındıqca əlavə yerlər lazım olur. Amma təbii ki, bunların heç biri ağacların kəsilməsi hesabına olmamalıdır. Çünki bu ağaclar hər bir vətəndaşın sağlam ekoloji mühitdə yaşaması üçün lazımdır. Hazırda geniş miqyasda ağaclar ekilir, yaşıllıq zolaqları salınır ki, havanın təmizliyi təmin edilsin".

"Ağacların kəsilməsinə bir vətəndaş kimi münasibətim kifayət qədər kəskindir". SİA-nın verdiyi məlumata görə, bunu Baş Nazirin müavini, hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədri İbrahim Əliyev - İcra katibi Əli Əhmədov

Seymur Orucov: Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən hər zaman sosial aksiyalar reallaşdırılır

"Yeni Azərbaycan Partiyası daim müxtəlif layihələr həyata keçirərək qayğıya ehtiyacı olan insanlarla görüşlər keçirir". Bu fikri YAP Gənclər Birliyinin sədri Seymur Orucov deyib.

S.Orucov bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən hər zaman sosial aksiyalar reallaşdırılır. Onun sözlərinə görə, partiyanın gənc üzvləri də bu aksiyalarda fəal iştirak edirlər. YAP Gənclər Birliyinin reallaşdırdığı aztəminatlı ailələrə qayğı aksiyası da dövlətimizin və partiyanın sosial siyasətini özündə ifadə edir.

Hökumətin və partiyanın həyata keçirdiyi sosial siyasətin insanlara qayğını özündə əks etdirdiyini deyən YAP Gənclər Birliyinin sədri diqqətə çatdırıb ki, Prezident İlham Əliyevin bu gün həyata keçirdiyi siyasətin əsas qayəsi də ondan ibarətdir ki, dövlətimizin iqtisadi imkanlarından hər bir vətəndaşın həyatının yaxşı təşkil olunması üçün istifadə edilsin. O cümlədən də qayğıya ehtiyacı olan bütün insanlar diqqət mərkəzində saxlanılır. "Belə tədbirlər dövlətimizin, Prezident İlham Əliyevin siyasətinə, Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım

Əliyevanın ölkəmizdə həyata keçirdiyi layihələrə dəstək xarakteri daşıyır"- deyərək, S.Orucov vurğulayıb.

YAP GB-nin Ümumrespublika müşavirəsinin vaxtı bəlli oldu

"Yeni Azərbaycan Partiyası

Gənclər Birliyinin bütün şəhər və rayonlarının hesabət-seçki konfransında bir rayon istisna olmaqla digərlərində YAP GB-nin yeni sədrleri seçilib".

Bunu SİA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası İcra katibinin müavini, Milli Məclisin Komitə sədri Siyavuş Novruzov deyib. YAP İcra katibi müavinin sözlərinə görə, 61 rayonda YAP GB-nin yeni sədrleri seçilib: "Bu ilin sonuna kimi isə Ümumrespublika YAP GB-nin müşavirəsi və yeni tərkibinin seçilməsi gözlənilir".

"ABŞ-Azərbaycan əməkdaşlığı avropalı istehlakçılara yeni mənbədən qazın çatdırılması məqsədinə töhfə verir"

Energetika naziri Pərviz Şahbazov "Xəzər Siyasət Mərkəzi"nin idarə heyətinin üzvü Robert Sekuta ilə görüşüb. Energetika Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Xəzər regionu ətrafında vəziyyət, global miqyasda enerji sektorunda müşahidə olunan tendensiyalar, eləcə də yeni texnologiyalar və rəqəmsallaşmanın təsirləri ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib. Söhbət zamanı Xəzər regionunun enerji və nəqliyyat layihələri ilə inteqrasiya prosesində rolundan bəhs olunub. "OPEC plus" formatında neft bazarının tənzimlənməsi prosesi, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin icra vəziyyəti və Azərbaycanın energetika sektorunda islahatlara dair hədəfləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Nazir ABŞ-ın Azərbaycanın həyata keçirdiyi enerji layihələrinə, o cümlədən Cənub Qaz Dəhlizinə dəstəyini yüksək qiymətləndirib. Nazir bu əməkdaşlığın avropalı istehlakçılara tezliklə yeni mənbədən qazın çatdırılması və mənbələrin şaxələndirilməsi məqsədinə töhfə verdiyini deyib. O, həmçinin hazırda bərpaolunan enerji sahəsində və energetika sektorunun liberallaşması istiqamətində qarşıda duran vəzifələr və görülən işlər barədə də ətraflı məlumat verib.

Ziyafət Əsgərov AŞPA Monitoring Komitəsinin Azərbaycan üzrə həmməruzəçisi ilə görüşüb

Iyulun 5-də Milli Məclis Sədri İbrahim Əliyev, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov AŞPA Monitoring Komitəsinin Azərbaycan üzrə həmməruzəçisi Stefan Şennakla görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, birinci vitse-spiker Milli Məclisin AŞPA ilə münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə, hər iki tərəf üçün faydalı olan əməkdaşlığın dərinləşməsinə önəm verdiyini deyib. Bildirib ki, bu əməkdaşlıq qarşılıqlı hörmətə əsaslanmalı və tərəflərin maraqlarına cavab verməlidir.

Ziyafət Əsgərov qeyd edib ki, nümayəndə heyətimizin üzvləri qurumun tədbirlərində mütəmadi iştirak edir, müzakirə olunan məsələlərə Azərbaycan tərəfinin mövqeyini çatdırırlar. O, AŞPA Monitoring Komitəsinin həm-

məruzəçisi qismində qonağın ölkəmizə səfərinin əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə edib. Qonağın səfər müddətində ölkəmizdə gedən prosesləri diqqətlə izləyəcəyinə və əldə etdi-

yi məlumatları öz hesabatında obyektiv şəkildə dəyərləndirəcəyinə ümidvar olduğunu qeyd edib.

Milli Məclis Sədri İbrahim Əliyev birinci müavini Azərbaycanda son zamanlar uğurla həyata keçirilən sosial-iqtisadi, hüquqi islahatlar, bu proseslərin parlament tərəfindən dəstəklənməsi barədə məlumat verib. Vurğulanıb ki, müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq ölkənin qanunvericilik bazası təkmilləşdirilir.

Görüşdə ölkəmizin fəal iştirak etdiyi enerji layihələri barədə söhbət açılıb və bunun dövlətimizin iqtisadi qüdrətinin möhkəmlənməsində, beynəlxalq səviyyədə nüfuzunun daha da artmasında böyük rol oynadığı bir daha diqqətə çatdırılıb.

AŞPA Monitoring Komitəsinin həmməruzəçisi Stefan Şennak ölkəmizə səfərindən və burada keçirdiyi görüşlərdən danışdı. Qonaq bildirib ki, səfərin məqsədi ölkədəki vəziyyətlə yaxından tanış olmaq, Azərbaycanla AŞPA arasında münasibətlərin bu günkü və inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparmaqdır. S.Şennak təmsil etdiyi təşkilatın Azərbaycanla əməkdaşlığın dərinləşməsinə maraqlı olduğunu söyləyib. Söhbət zamanı tərəflər demokratiyanın inkişafı, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, regional münasibətlər və onların həlli yolları, bir sıra digər aktual məsələlər barədə fikirlərini bölüşüblər.

6 iyul 2019-cu il

Azay Quliyev: "ATƏT ərazisindəki uzanan münaqişələrin həllində ikili yanaşma yolverilməzdir"

ATƏT Parlament Assambleyasının Lüksemburqda davam edən 28-ci illik sessiyası çərçivəsində Siyasi Məsələlər və Təhlükəsizlik üzrə Ümumi Komitənin iclası keçirilib. Milli Məclisin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev adıçəkilən Komitənin məruzəçisi irlandiyalı deputat Alen Farrellin hazırladığı hesabatın və qətnamə layihəsinin müzakirəsində çıxış edib.

ni bölüşürəm. Ümumiyyətlə, ATƏT-ə üzv olan dövlətlərin ərazisindəki bütün münaqişələrin həlli məsələsi istisnasız olaraq ATƏT və onun Parlament Assambleyasının gündəliyinin prioritetləri sırasında olmalıdır.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti diqqəti sözügedən qətnamə layihəsinin 10-cu bəndinə, ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və 7 ətraf rayonundakı münaqişənin adı ilə bağlı məsələyə çəkib.

A.Quliyev Farrellin hazırladığı hesabatda əksini tapan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və yeddi ətraf rayonunu - Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanı əhatə edən münaqişə də daxil olmaqla, ATƏT ərazisindəki uzanan münaqişələrin həll edilməsinin regionda davamlı sülh və inkişafın bərqərar olunması üçün əsas şərtlərdən olması fikrini yüksək qiymətləndirib:

"Bu münaqişənin həlli bazasını BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsi və ATƏT PA bəyannamələrinin təşkil etdiyinə dair məruzəçinin prinsiplial mövqeyi-

Bununla bərabər, ATƏT-in müvafiq sənəd və qərarlarına uyğun olaraq, ATƏT-in bütün prinsip və öhdəlikləri uzanmüddətli münaqişələrə münasibətdə bərabər və qəti şəkildə tətbiq edilməlidir.

Bu məsələyə dair fərqli yanaşma irəli sürmək güc tətbiqinin beynəlxalq hüquq normalarından üstün olmasının tanınması və ATƏT-in prinsip və öhdəliklərinin pozulması nəticəsində yaranan vəziyyətin qəbul edilməsi mənasına gətirib çıxarır. Xatırlatmaq istərdim ki, bu münaqişəyə dair belə formatda istinad BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri ilə də tam uyğunluq təşkil edir".

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Qətnamə layihəsində istisna olaraq Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və 7 ayrı rayonundakı münaqişənin adının dəyişdirilməsinin

qəbul edilməz olduğunu və heç bir halda Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olunması və tərəflərin yaxınlaşması məqsədlərinə xidmət etmədiyini vurğulayıb.

Azay Quliyev mövqeyini əsaslandırmaq üçün deputatların diqqətini 3 məsələyə çəkib:

"Birincisi, adın ilkin variantı ATƏT-in Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionundakı münaqişəyə dair 1992-ci ildə qəbul etdiyi qərarına və münaqişənin adını "Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafında münaqişə" kimi göstərən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsinə uyundur. İkincisi, 1992-ci ilin mayından 1993-cü ilin dekabrına qədərki dövrdə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi Dağlıq Qarabağ bölgəsi ətrafında yerləşən yeddi rayonu da əhatə edərək geniş miqyaslı müharibəyə çevrilib. Azərbaycan rayonlarının işğalından sonra BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı vəziyyətlə bağlı narahatlıq ifadə edən qətnamələr qəbul etmiş, Azərbaycan ərazilərinin işğalını pisləmiş və erməni silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş torpaqlardan dərhal, qeyd-şərtsiz və tamamilə çıxarılmasını tələb etmişdir. Bunların hamısı gözdərdi edilməsi mümkün olmayan faktlardır.

Beləliklə, 1993-cü ildən etibarən biz bu münaqişəni yalnız Dağlıq Qarabağ münaqi-

şəsi adlandırma bilmərik, ona görə ki bu münaqişə bölgənin hüduqlarından kənara çıxmışdır və bununla da, işğal edilən və münaqişədən zərər çəkən ərazilərin sahəsi və əhalisi Dağlıq Qarabağdan bir neçə dəfə çox olmuşdur.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti bildirib ki, zorla doğma torpaqlarını tərk etməli olmuş azərbaycanlılarla birlikdə Dağlıq Qarabağ bölgəsi əhalisinin sayı 180 min, ərazisi isə 4,4 min km2 təşkil etdiyi halda, adını çəkilən 7 rayonun əhalisinin sayı 850 min, ərazisi isə 11 min km2 təşkil edir.

Üçüncüsü, BMT Təhlükəsizlik Şurası və BMT Baş Assambleyasının qətnamələri, eləcə də ATƏT-in qərarlarında təsbit olunduğu kimi, Dağlıq Qarabağ regionu Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq, işğal müvəqqəti bir haldır və suverenliyin ötürülməsinə gətirib çıxara bilməz".

A.Quliyev deyib ki, Assambleya üzvlərinə regional təşkilat olan ATƏT PA-nın icrası məcburi və hüquqi baxımdan mütləq olan Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin tələblərini tam və qeyd-şərtsiz olaraq həyata keçirilməsini təşviq etməli olduğunu xatırlatmağa ehtiyac yoxdur: "Bu baxımdan ümid edirəm ki, siz 10-cu maddənin ilkin redaktəsini dəstəkləyəcəksiniz. Biz Gürcüstan, Azərbaycan, Moldova və Ukraynanın ərazilərindəki uzanan münaqişələrin həllində hər hansı bir istisna və ya ikili yanaşmaya yol vermə bilmərik".

Azərbaycan-Peru münasibətlərinin inkişafı məsələləri müzakirə olunub

Azərbaycanın Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədov Peruya işgüzar səfəri çərçivəsində bir sıra ikitərəfli görüşlər keçirib. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin məlumatında deyilir ki, Elmar Məmmədovun Perunun Xarici İşlər naziri Nestor Popolizio Bardales ilə görüşündə Azərbaycan-Peru münasibətlərinin inkişafı, regional məsələlər və

beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Elmar Məmmədov Azərbaycanın Sakit okean Alyansına (SOA) müşahidəçi üzv qəbul edilməsinə verdiyi dəstəyə görə həmkarına təşəkkürünü bildirib. O, ölkəmizin Alyans ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu deyib və təşkilat çərçivəsində yaradılmış imkanlardan yararlanaraq SOA-nın Asiya ölkələri ilə ticarət əməkdaşlığında fəal iştirak imkanlarının olduğunu diqqətə çatdırıb. Görüş zamanı, həmçinin Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrlik müddətində SOA çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

ATƏT PA-nın sessiyasında qətnamə layihəsindəki "erməni soyqırımı" maddəsi yersiz adlandırılıb

Lüksemburqda keçirilən ATƏT PA-nın Demokratiya, İnsan Hüquqları və Humanitar Məsələlər Komitəsinin iclasında sıxış edən rusiyalı deputat Aleksey Kormienko məruzəçi və sənədin müəllifi, Kıprdan olan deputat Kiriakos Hadjiyanninin təklif etdiyi qətnamə layihəsini tənqid edib. O, sənədin layihəsinə daxil

edilmiş "erməni soyqırımı" maddəsini "yersiz" adlandırılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, onun ardından çıxış edən türkiyəli deputat Kamil Aydın da bu maddənin əleyhinə çıxış edib. O, "soyqırımı" termininin 100 il əvvəl baş vermiş hadisələrə uyğun gəlmədiyini xatırladı və onu layihədən çıxarmağı təklif edib.

Ermənistan nümayəndə heyəti hələ də ağı qaradan ayırmağı bacarmır

Lüksemburqda, ATƏT-in Parlament Assambleyasının Demokratiya, İnsan Hüquqları və Humanitar Məsələlər üzrə Komitəsinin iclasında ermənistanlı deputat Ani Samsonyan bu yaxınlarda UEFA Kubokunun finalının Ermənistan tərəfindən siyasiləşdirilməsi cəhdini tamamilə yersiz nümunə gətirməklə, "idmanda insan hüquqları" məsələsini qaldırıb. Xatırladaq ki, Yerevanda işlənib hazırlanmış sənariyə görə erməni mənşəli futbolçu Henrix Mxitaryan UEFA Kubokunun finalında iştirak etməkdən boyun qaçırıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, deputat əsəbi şəkildə çıxış etdiyi üçün tədbirin moderatoru, İsveçrə nümayəndə heyətinin başçısı Marqaret Kiner Hellen erməni iştirakçısını reqlamentə hörmət etməyə çağırmaqlı olub. Kağızdan anlaşılmaz ingilis dilində oxunan bu dolaşmış çıxış, yəqin ki, yalnız erməni deputatın özünə aydın olub. Bu mövzu Ermənistan nümayəndə heyətinin üzvlərindən başqa zaldı oturanların heç birində nəinki maraq oyatmayıb, hətta onlara aydın olmayıb.

Ermənistan prezidentinin əleyhinə aksiya keçirilib

Konstitusiyaya Günü münasibəti ilə ermənilər aksiya keçiriblər və bu aksiyanın iştirakçıları Armen Sarkisyanın şəkli olan şar partladılar. SİA Ermənistana məxsus panorama.am saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, Ermənistan Respublikasının Konstitusiyaya Günü münasibətilə, AntiFake.am və "Vətəndaş şüuru" ictimai təşkilatı Ermənistan Respublikası Prezidentinin iqamətgahı qarşısında "kontitüsüyaya riayət edin" lozunqu ilə aksiya keçiriblər. Bagramyan küçəsi 1 ünvanından start götürən aksiya iştirakçıları sonra Prezident iqamətgahı istiqamətində hərəkətə başlayıblar.

"Bu aksiyanın məqsədi, əsas vəzifəsi Konstitusiyaya riayət etmək olan prezident Armen Sarkisyanın, vəzifəli şəxslərin qanun pozuntularına nəinki göz yumması, hətta özünün şəxsən Konstitusiyaya pozmasına Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarının diqqətini cəlb etməkdən ibarətdir", deyərək "Vətəndaş şüuru" ictimai təşkilatının sədri Narek Samsonyan qeyd edib.

Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi sahəsində işlər başa çatdırılıb

İyulun 5-də Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı tədbir keçirilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov tədbirdə iştirak edib.

Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının baş tibb bacısı Ramidə Rüstəmovaya yaradılan şəraitə görə kollektiv adından minnətdarlıq edərək deyib: "Naxçıvan Muxtar Respublikasının digər yaşayış məntəqələrində olduğu kimi, Kəngərli rayonunda da bütün sahələr inkişaf etdirilir. Görülən işlər səhiyyə xidmətinin də hərtərəfli təşkilinə imkan verir. Rayon mərkəzi xəstəxanası yenidən qurulub, müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz olunub. İcbari tibbi sığortanın tətbiqi də bu tədbirlərin davamı kimi həm səhiyyə işçiləri, həm də sakinlər tərəfindən minnətdarlıqla qarşılanırdı".

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Səhiyyə naziri Niyazi Novruzov çıxış edərək deyib ki, muxtar respublikada səhiyyənin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, müasir infrastrukturun yaradılması əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin səviyyəsini xeyli yüksəldib. Kadr hazırlığının aparılması, səhiyyə müəssisələrində ən müasir tibbi avadanlıqların quraşdırılması, yeni texnologiyaların tətbiqi mürəkkəb cərrahi əməliyyatların, eləcə də bütün müayinə və müalicələrin muxtar respublikada aparılmasına imkan verir. Həyata keçirilən səhiyyə islahatlarının ən mühüm cəhətlərindən biri də muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın tətbiqidir. Sədərək və Şərur rayonlarından sonra 2019-cu ilin yanvar ayından Kəngərli rayonunda da icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanılıb və işlər uğurla başa çatdırılıb. Niyazi Novruzov yaradılan şəraitə görə səhiyyə işçiləri adından Ali Məclisin Sədrinə min-

nətdarlıq edib, qarşıya qoyulan vəzifələrin icrasında daha səylə çalışacağına söz verib.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Samiq Sadıxov deyib ki, muxtar respublikada həyata keçirilən səhiyyə islahatları icbari tibbi sığortanın tətbiqinə geniş imkanlar yaradıb. Hazırda muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın baza zərfinə 18 ilkin səhiyyə, 5 təcili və təcirəsalınmaz, 471 ambulator, 285 laborator müayinə, 23 fizioterapevtik, 600 stasionar və 123 həyati vacib tibbi xidmət daxildir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin müvafiq Fərman və Sərəncamına uyğun olaraq 2017-ci ilin iyulun 1-dən Sədərək rayonunda, 2019-cu ilin iyunun 1-dən isə Şərur rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanılıb. Ötən dövrdə Sədərək rayonunda yaşayan tibb müəssisələrinə 17 min 826, iyunun 1-də isə Şərur rayon əhalisi tərəfindən tibb müəssisələrinə 3463 müraciət olub. İcbari tibbi sığortanın əhatə dairəsinin genişləndirilərək Kəngərli rayonunda da tətbiqi ilə birlikdə ümumilikdə muxtar respublika üzrə 165 min 76 nəfər sakinə göstərilən 1525 adda tibbi xidmətin maliyyələşməsi agentlik tərəfindən aparılacaqdır. Samiq Sadıxov muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın tətbiqi sahəsində yaradılan şəraitə görə Ali Məclisin Sədrinə kollektiv adından minnətdarlığını bildirib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi sahəsində işlərin başa çatması münasibətilə kollektiv və sakinləri təbrik edərək deyib: Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanası lazım olan tibbi avadanlıqlarla təmin olunmuş, icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı qeydiyyat işləri başa çatdırılmışdır. Bu gün Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanası icbari tibbi sığortanın həyata keçirilməsinə tam hazırdır. Rayonda 32 mindən artıq əhali yaşayır. Rayon Mərkəzi Xəstəxanası, 5 həkim ambulatoriyası, 5 feldşer-mama məntəqəsi fəaliyyət göstərir, səhiyyə müəssisələrində 171 nəfərlik tibbi heyət və

texniki işçi çalışır. Yaradılan şəraitin nəticəsidir ki, Kəngərli rayonunda tibbi sığortanın baza zərfinə daxil olan 1525 tibbi xidmətdən 400-ə yaxını həyata keçiriləcəkdir. Digər tibbi xidmətlər isə Şərur rayonunda və muxtar respublikanın paytaxtı Naxçıvan şəhərindəki xəstəxanalarda həyata keçiriləcəkdir. Bütün bunlar dövlətin insanlara göstərdiyi qayğının daha bir nümunəsidir.

Qeyd olunub ki, ölkəmizdə icbari tib-

verməlidirlər.

Ali Məclisin Sədri deyib: İcbari tibbi sığorta vacib sahədir. Çünki səhiyyə müəssisələrinə müraciət edən insanlar lazımi səviyyədə tibbi xidmət almadıqda xarici ölkələrə üz tuturlar. Bu da ölkəmizin imicinə mənfi təsir göstərir, eyni zamanda, maliyyə vəsaitləri xaricə axır. Lakin icbari tibbi sığortanın tətbiqi insanların keyfiyyətli tibbi xidmətlə təmin olunmasına imkan verəcəkdir. Kəngərli rayonunda da icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün dövlətimiz tərəfindən vəsait ayrılmış, müasir tibbi avadanlıqlar alınaraq quraşdırılmışdır. Artıq muxtar respublikanın üç rayonunda icbari tibbi sığorta uğurla tətbiq olunacaqdır. Ali Məclisin Sədri kollektiv bir daha təbrik edib, Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi sahəsində gö-

Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının qeydiyyat bölməsi, agentliyin qeydiyyat məntəqəsi, qəbul həkimi, Təcili tibbi yardım şöbəsi, ikinci mərtəbədə doğuş zalı, laboratoriya, göz kabinəsi və əməliyyat bloku yerləşir. Təcili və təcirəsalınmaz tibbi yardım şöbəsinə portativ sünü tənəffüs aparatı, 2 inyeksiya pompası, 2 infuziya pompası, pulsoxsimetr, oftalmoloji proyektor, dioptrimetr, keratorefraktometr, avtonometr, 1 dəst rəng duyğusu təyini testləri, Doğum və ginekologiya şöbəsinə transport küvez, açıq küvez, dölün ürək döyüntüsünü müəyyən etmək üçün portativ fetal doppler, eləcə də laboratoriya üçün koaguloqram aparatı alınıb.

Xəstəxananın həkimi Coşqun Babayev deyib: "Dünyanın bir çox ölkələrində kurslarda oluruq. Lakin əminliklə demək olar ki, bu gün muxtar respublikanın səhiyyə müəssisələrində quraşdırılan avadanlıqlar, tibbi xidmətin təşkili üçün yaradılan şərait nümunə gücündədir. Qarşımızda duran vəzifə mövcud imkanlardan səmərəli istifadə edərək əhaliyə nümunəvi xidmət göstərməkdir". Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yeni təcili tibbi yardım avtomobili təqdim olunub.

Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı müşavirə keçirilib

İyulun 5-də Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı müşavirə keçirilib. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Səhiyyə naziri Niyazi Novruzov və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Samiq Sadıxov aidiyyəti üzrə məlumat veriblər. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov çıxış edərək deyib ki, Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortaya keçidlə bağlı bütün işlər başa çatdırılmışdır. Ona görə də bu il avqustun 1-dən etibarən Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanılmalı, həkim və tibb işçilərinin əməkhaqları artırılmalıdır. Əhali arasında maarifləndirmə işləri aparılmalı, sakinlərə icbari tibbi sığortanın əhəmiyyəti barədə məlumat verilməlidir. Muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın tətbiq olunacağı növbəti yaşayış məntəqəsi Şahbuz rayonudur. Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyi və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən Şahbuz rayonunda məlumatlar toplanılmalı, icbari tibbi sığortanın tətbiqi sahəsində işlərə başlanılmalı və ilin sonuna qədər başa çatdırılmalıdır. "Müalicənin əsasını düzgün müayinə təşkil edir", - deyən Ali Məclisin Sədri Kəngərli rayonunda da müayinə və müalicələrin düzgün aparılacağına əminliyini bildirib, həkimlərin muxtar respublikanın səhiyyə müəssisələrinə kurslara göndərilməsi, eyni zamanda, rayon mərkəzi xəstəxanasına həkimlərin ezam olunması barədə müvafiq tapşırıqlar verib.

bi sığortanın tətbiqinə başlanılıb. Hazırda bu vacib sahənin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün tədbirlər görülür, müasir avadanlıqlar alınıb gətirilir. Yeni tibbi avadanlıqlar müasir həkimlərin formalaşmasına, həmin avadanlıqlardan düzgün istifadə isə müayinə və müalicənin dəqiq aparılmasına imkan verir. Eyni zamanda, Kəngərli rayonunda icbari tibbi sığortanın tətbiqi nəticəsində həkim və tibb işçilərinin əməkhaqları da artırılacaqdır. Ona görə də səhiyyə sahəsində çalışanlar daim öz üzərlərində işləməli, həkimlər yeni alınmış tibbi avadanlıqları öyrənməli və düzgün tətbiq etməli, muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın həyata keçirilməsinə öz töhfələrini

rülən işlərlə maraqlanıb.

Məlumat verilib ki, icbari tibbi sığortaya keçidlə əlaqədar Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında yenidənqurma işləri aparılıb. Xəstəxanada və ambulatoriyalarda 27 kompüter quraşdırılıb, fiberoptik xətt çəkilərək sürətli internet təminatı yaradılıb, mərkəzi server və "Səhiyyə informasiya idarəetmə sistemi" qurulub, agentliyin qeydiyyat məntəqəsi yaradılıb. Bu da imkan verəcəkdir ki, hər bir həkim müayinə etdiyi xəstə haqqında məlumatı sistemdə yerləşdirə bilsin. Həmin məlumatları icbari tibbi sığortanın tətbiq olunduğu digər səhiyyə müəssisələrində, eləcə də agentlikdə izləmək mümkündür.

Binanın birinci mərtəbəsində

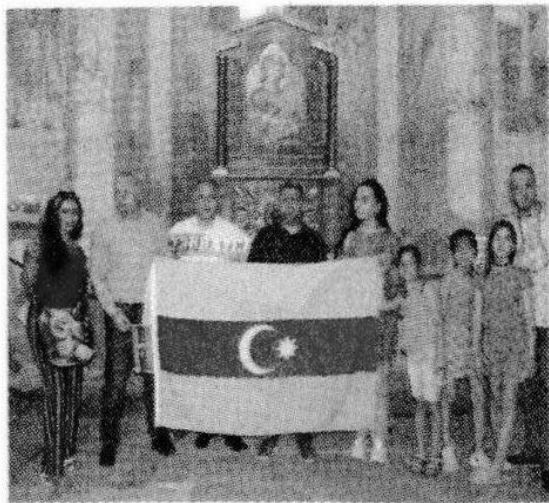

Akdamar həqiqətləri

Yaxud “erməni kilsəsi” yalanı ifşa olunur

Bir bu eksikti: Akhtamar'ı da sahipləndilər

Azərbaycan Diaspora Merkezi Başkanı Ağayev və ASİMDER Genel Başkanı Gülbey, Akhtamar Adası'ndaki Surp Haç Ermeni Kilisesi'ni ziyaret etti. Ağayev ve Gülbey, Kilise'nin Hıristiyan Türkler'e ait olduğunu iddia ettiler.

15'TE

Bu yaxınlarda Azərbaycandan olan nümayəndə heyətinin Vanda yerləşən və xristian türklərə məxsus tarixi Akdamar kilsəsini ziyarət etmələri istər Türkiyədə yaşayan erməniləri, istərsə də bütövlükdə, erməni lobbisinin bu yöndə yalanlar tirajlayan mətbu orqanlarını ciddi şəkildə narahat edib. Belə ki, elə Türkiyədə nəşr edilən “Aqos” erməni qəzeti bu narahatlığını gizlədə bilməyib. Mənsətə çıxardıqları yazılarında, etiraf etməli olublar ki, “Nəhayət, türklər Akdamara da sahib çıxdılar”. Çünki Akdamarla bağlı həqiqətlər - bu tarixi ibadətəhə məkanının xristian (qıpçaq) türklərinə məxsusluğu bütün faktlarla özünü sübuta yetirib. Hətta qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Akdamar kilsəsinin xristian türklərinə məxsusluğu barədə ABŞ-ın “oreignpolicynews.org” informasiya portalının araşdırmaçı-jurnalisti Peter Tase 30.06.2015-ci ildə yazı da dərc edib. Həmin yazının mətni isə, 07.07.2015-ci ildə “serqqapisi.az” (“Şərq Qapısı” qəzetinin elektron variantında) dərc olunub.

“Ermənilər bu kilsəni inşa edən və qurarlardandırmı?” sualına Həsən Paşalı belə cavab verdi ki, ermənilər iddia edirlər ki, Van gölündəki Akdamar adasında yerləşən kilsə ermənilərə aiddir. Əslində, bununla ermənilər bir daha dünyaya sübut etmək istəyirlər ki, guya, doğrudan da, qədimdə Türkiyənin şərqində erməni əyaləti olub, ermənilər həmin ərazilərin aborigenləridir. Hətta onlar Osmanlı imperiyasından əvvəl, islamdan çox-çox əvvəl orada xristian məbədi inşa ediblər və guya bu məbəd onların qədim tarixi, mədəni və dini abidəsidir. Bu, doğru deyil. Ermənilərin bu əraziyə gəlişi həmin kilsənin inşasından çox-çox sonrakı illərə təsadüf edir. Tarixi faktlara söykənsək, bu kilsənin birbaşa Azərbaycan xalqının mədəni-tarixi, dini-ideoloji irsi ilə bağlı olduğunu və kilsənin tikilməsinin, orada dini mərasimlərin keçirilməsinin Cənubi Qafqazda və Şərqi Anadoluda yaşayan qıpçaq türkləri ilə bağlı olduğunu söyləyə bilərik. Həmçinin, bu kilsənin Qafqaz albanlarının keçmişini ilə əlaqəli olması barədə tarixi faktlar da mövcuddur.”

Bu səbəbdən, türklər xristian dinini qəbul etdilər...

Sözündən yazıda qeyd olunduğuna görə, məşhur Azərbaycan yazıçısı Yusif Vəzir Çəmənəzəmli qeyd edirdi ki, “söz tarixin yuvası, söz tarixin açarındır”. SİTAT: “Maraqlıdır ki, “Akdamar” sözünün erməni dilində hər hansı bir mənası yoxdur. Ərəb dilində də hansısa mənə ifadə etmir. Bəzi iddialara görə, “Akdamar” sözünün ərəbcə mənası “qabartı” deməkdir və bu mənə kilsənin dəqiq adı ilə əlaqəli deyil. Əslində, “ak” sözünü türk dilində “ışıq” deməkdir. Qədim zamanlarda türk dilində “ak” sözü günümüzdə istifadə olunan “ziyalı” sözünü evəz etmək üçün də istifadə olunmuşdur. Eyni zamanda, “ışıq” sözü ərəb dilindən gəlir və arxaik türk dilində mənası “ak”dır. “Damar” isə yol deməkdir və qədim türklərdə yol mənasını ifadə edirdi. Əgər biz “Akdamar” sözünü türkcəyə çevirək, bugünkü “Samanyolu”, yəni “süd yolu” mənasını verəcəkdir. Bu isə, qədim türklərin Allaha inamı ilə bağlıdır.”

Daha sonra digər tarixi fakta toxunulur: “Bildiyiniz kimi, 315-ci ildə Qafqaz Albaniyasında kral Vaçeqaq rəsmən xristianlığı qəbul edib. Onun qardaşı və ya oğlu olan, özünü İsa Peyğəmbərin həvarisi sayan Qriqoris də alban mənşəli idi. Həmin vaxt islam dini yaranmamışdı, xristianlıq yayılmağa başlamışdı və xristianlıq təkallahlı din olduğu üçün türklərin təkallahlı dini ilə uyğun gəlirdi. Bu səbəbdən, türklər xristian dinini qəbul etdilər. Qriqoris Albaniyanın digər bölgələrində dini yayarkən, Azərbaycanın indiki Beyləqan rayonunda öldürülüb. Bu gün Beyləqanda olan və Peyğəmbər qəbri olaraq tanınan Cərçis Peyğəmbərin qəbrinin Qriqorisə aid olduğu deyilir. Yeri gəlmişkən, qədim dövrdə, miladdan əvvəl III-IV əsrlərdə Qars, Van, Sarıqamış və digər ərazilərdə “karkaslar” adlı türklər yaşamışdır. Bugünkü Qars şəhərinin də karkaslar tərəfindən salındığı ehtimal edilir. Qədim Ani şəhəri də karkaslara aid xüsusi məhəllə olub. Ona görə də, bu

Onlardan biri Roma imperiyasına məxsus olan və Trabzon şəhərində yerləşən Sumela kilsəsi, ikincisi isə, Azərbaycan tarixi üçün çox əhəmiyyətli olan Akdamar kilsəsidir

“SƏS” qəzeti, oxucularımızın da marağını nəzərə alaraq, həmin yazıdan bir neçə mühüm məqamları və tarixi həqiqətləri diqqətə çatdırırıq.

“2015-ci il iyun ayının əvvəllərində Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaşayan azərbaycanlı jurnalist Həsən Paşalı ilə uzun söhbətim oldu. Bu müsahibənin mövzusu Azərbaycanın mədəni dəyərləri, dini memarlıq abidələri, Türkiyə və Xəzər dənizi regionu ilə bağlı idi. Müzakirə etdiyimiz abidələr arasında erməni tarixçilər tərəfindən onlara aid edilməsi iddia edilən Akdamar kilsəsi var idi” deyə yazan amerikalı jurnalist H.Paşalıya istinadən yazdığına görə, tarixi faktlar sübut edir ki, Akdamar abidəsi xristianlığı qəbul etmiş qıpçaq türklərinə aiddir: “Haliyədə, bu regionun mədəni və tarixi həyatı ilə bağlı yanlış məlumatlar vardı. Bu mədəni-tarixi uyğunsuzluqların arxasında siyasi niyyətlərin dayandığı aydın şəkildə görünür. Mən Türkiyə ərazisində baş vermiş iki hadisəyə toxunmaq istəyirəm. Onlardan biri Roma imperiyasına məxsus olan və Trabzon şəhərində yerləşən Sumela kilsəsi, ikincisi isə, Azərbaycan tarixi üçün çox əhəmiyyətli olan Akdamar kilsəsidir.

Tarixi faktlara söykənsək, bu kilsənin birbaşa Azərbaycan xalqının mədəni-tarixi, dini-ideoloji irsi ilə bağlı olduğunu söyləyə bilərik

AGOS

Akhtamar Hıristiyan Türklər'e aitmiş...

Akademisyen Nazım Dikbaş yargılanıyor

BEDROS ARA KORYAN

AGOP KARA

Saro

İNGİLİZCE DERSİ VERİLİR İLETİŞİM: 0545 712 87 40

ARMEN MARANCIOĞLU

POLICY NEWS

Hasan Pashali: New information on the founding of Akdamar Church

Hasan Pashali: New information on the founding of Akdamar Church

Hasan Pashali: New information on the founding of Akdamar Church

çətlə baxsanız, onun üzü qıpçaq türklərinin üzünə oxşayır. Atın yəhərindəki ay şəkli bu abidənin türklərə aid olduğunu bir sübutdur. Bütün tarixçilər qəbul edir ki, at belinə oturub, 180 dərəcə dönerək, ox atmaq yalnız türklərə aid bir hünərdir.

Biz "Əsli və Kərəm" dastanında da xristian türklərinin izlərini tapa bilərik. Dastanda təqdim olunan keşiş heç də Gəncədən olan erməni katoliki, din xadimi deyildir. O, xristian qıpçaq camaatının fəaliyyətinə məsuliyyət daşıyan və ayrıca onlardan vergi toplayan Gəncə bəylərbəyinin təmsilçisi idi. Bu qara keşiş xristian qıpçaq türklərindəndir və o, Ərzurum və Vana gedərkən, ermənilərlə yox, eyni dinə ibarət olunan protohaylardır.

Neron Şərqi Bizansda məğlub olub, Romaya qayıtdıqdan sonra həmin ermənilər bu əraziləri tərk edirlər. Ermənilər Kilikiyada yalnız 30-40 il yaşamışlar. Bundan sonra onlar Kilikiyada yaşamamışlar. Sonrakı dövrdə Hay tayfaları Osmanlı imperiyası və Ərəb dünyasına məxsus ərazilərdə məskunlaşmışlar. Bu Akdamar kilsəsinin Azərbaycan mədəniyyəti və qıpçaq türklərinə aid olduğunu sübut edir. Təəssüf ki, Akdamar kilsəsində dini mərasimlərə bu gün icazə verilir. Bu kilsəni dini mərasimlərə açıq tutmaq və ermənilərin bu kilsəyə ziyarəti Türkiyənin xeyrinə deyil. Bütün bunlar Türkiyəyə qarşı ermənilərin ərazi iddialarının möhkəmlənməsinə xidmət edir. Tarixə diqqətlə baxsaq, biz bir çox məqamlara şahid olacağıq. Trabzonda Sumela kilsəsinin yunanlara açılmasından sonra Akdamar kilsəsi erməni icması üçün açıldı.

AİHM'dən Süryanice soyadları için emsal karar

Bir bu eksikti: Akhtamar'ı da sahipləndilər

AGOS

AGOS

ERMENİCE SAYFALARDA

AGOS

dövrde Qafqazda yaşayan albanlar və qıpçaq türkləri bu ərazilərdə də yaşamış və onlar özləri üçün burada kilsə inşa etmişdir. Biz xristian qıpçaqları və Oğuz tayfalarının "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanında qarşıdurmaları barədə bəzi faktlara da rast gəlirik. Dastanda xristian türklərinin ümumiləşmiş xarakteri Qıpçaq Məlikidir. Qıpçaq Məlik xan Qazanın evini yağmalayıb. Bu, həmin dövrdür ki, artıq türklər arasında dini kimlik etnik kimlikdən önə çıxmağa başlayıb. Bu səbəbdən də, xristian qıpçaqları özlərini başqa qəbilə hesab edirlər".

Akdamar kilsəsi qıpçaq türklərinin dini mərkəzidir

"Bundan əlavə, IX əsrdə Babəkin rəhbərlik etdiyi Xürrəmilər hərəkatının məğlubiyətindən sonra islam dini Azərbaycan-

da da yayıldı. Bu ərazilərdə yaşayan xristian qıpçaqları Şərqi Anadoluya hərəkət etməyə başladı və onlar orada öz dini mərkəzlərini yaradaraq, bu yer ətrafında məskunlaşmağa başladılar" deyər yazılan araşdırmada bildirilir: "Tarixi faktlara görə, bu kilsə 915-921-ci ildə inşa edilmişdir. Kilsə mərkəzi qübbəli, dörd yaraqlı yonca formalı xaç planında olub və qırmızı daşlarla inşa edilmişdir. Abidənin çöl hissəsində üzərində daşa yonulmuş təsvirlərdə "İncil" və "Tövrat"dan dini mövzularla bərabər, dünyəvi məsələlər, saray həyatı, ov səhnələri, insan və heyvan fiqurları təsvir edilmişdir. Maraqlıdır ki, bu qabartmalarda Orta Asiya türklərinin sənətkarlıq izlərini də görmək mümkündür. Akdamar kilsəsinin divarındakı rəsmlər kilsə ilə bağlı daha çox məlumat verir. Siz döyüşçünün üzünə diq-

dət edən qıpçaq qardaşları, dindaşları ilə görüşmüşdür. Bu, onu göstərir ki, Akdamar kilsəsi qıpçaq türklərinin dini mərkəzidir".

Sonrakı arxi dövrlərdə cərəyan edən hadisələr də kifayət qədər maraqlıdır: "Çar Rusiyasının Azərbaycanı işğal etməsindən sonra imperiyanın İrandakı səfiri Qriboyedovun rəhbərliyi ilə ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi başlandı. Bu mərhələdə ermənilərin bir hissəsi Azərbaycan, bir hissəsi isə Şərqi Anadoluda məskunlaşdırıldı. Lakin Şərqi Anadolu Kilikiya demək deyil. İnformasiya mənbələrində bildirilir ki, Bizans dövründə ermənilər Kilikiyaya köçürülmüşdür, lakin onlar bugünkü ermənilər deyil. Onlar Balkanlardan Roma imperiyasına qoşulan bir qisim ermənilərin əcdadı he-

Bu gün Azərbaycanda, eyni zamanda, Şərqi Anadoluda olan kilsələrin ermənilərlə heç bir əlaqəsi yoxdur

Yuxarıda qeyd olunan detallar üzərində Azərbaycan və türk tarixçiləri işi davam etdirməlidir. Akdamar kilsəsinin erməni irsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur və sənədlər sübut edir ki, Akdamar kilsəsi Qıpçaq türklərinə aiddir. Bu gün Eçmiədzində erməni hərləri və Qıpçaq ləhcəsi ilə yazılmış dini-tarixi sənədlər vardır. Bu faktlara əsasən, Anadoluda olan xristian kilsələri erməni mədəniyyətinə aid deyildir. Bu gün Azərbaycanda, eyni zamanda, Şərqi Anadoluda olan kilsələrin ermənilərlə heç bir əlaqəsi yoxdur".

Beləliklə, böyük bir azərbaycanlı heyətinin Akdamara getmələri və tarixi həqiqətləri növbəti dəfə üzə çıxarmaları dünya ermənilərinin kəskin narahatlıqlarına səbəb olub. Onlar artıq erməniləşdirməyə çalışdıqları növbəti qədim türk məkanını özünü küləşdirmək cəhdlərinin puç olduğunu anlamağa başlayıblar. Ona görə də, bu gün "Aqos" tipli qəzetlər ermənilər üçün həyəcan siqnalı çalmağa başlayıb. Halbuki çox gecdir və "haqq nəzilər, amma üzülməz" ifadəsinin tam yeridir. O cümlədən, həqiqət heç vaxt yalan altında qalmır, əksinə, yalan gec, ya da tez həqiqət altında qalaraq əzilir!

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

“The Jerusalem Post”: “Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi: israilli jurnalistlər təmas xəttində olublar”

İsrailli jurnalistlərin Azərbaycana səfəri səmərəli olub. İsrailə Azərbaycan arasında etibarlı və möhkəm tərəfdaşlıq münasibətləri var. İki ölkə arasında siyasi dialoq ən yüksək səviyyədədir, illik ticarət dövriyyəsinin həcmi 3,5 milyard ABŞ dollarına çatır, enerji sektoru isə bu münasibətlərin strateji əsası və dayağıdır. AZƏRTAC xəbər verir ki, beynəlxalq münasibətlər sahəsində tanınmış israilli ekspert Arye Qut bu barədə İsraildə çıxan nüfuzlu ingilisdilli “The Jerusalem Post” qəzetində dərc olunmuş “Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi: israilli jurnalistlər təmas xəttində olublar” sərəhəvhəli məqaləsində yazır. Məqalə müəllifi qeyd edir ki, Azərbaycanda əhalinin təqribən 90 faizi müsəlman, islam dini rəsmi din olsa da bu ölkə tamamilə dünyəvi dövlətdir.

Azərbaycanın Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədov deyib: “Bizim ölkəmiz islam dünyasının bir hissəsidir. Lakin bu gün İsrail ilə Azərbaycan arasında ticarət, energetika və iqtisadiyyat sahələrində müstəsna müsbət, konstruktiv münasibətlər var. Azərbaycan İsrail ilə yaxşı münasibətlərini dəstəkləməkdə və inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Əhalisinin əksəriyyəti müsəlmanlar olan Azərbaycanda yəhudilər tarixən sülh və həmrəylik şəraitində yaşayıblar. Bu gün Azərbaycanda və İsraildə yaşayan yəhudilər arasında sıx əlaqə var”.

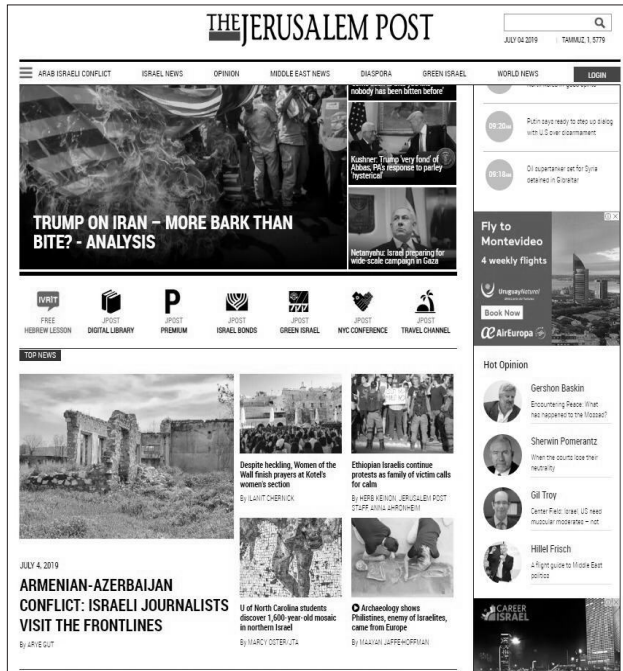
Azərbaycan XİN rəhbəri vurğulayıb: “Azərbaycan digər etnik və dini qruplar, o cümlədən xristian və yəhudi icmaları üçün də doğma ev kimidir. Hətta 30 ilə yaxın bundan əvvəl Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi başlananda da Azərbaycan cəmiyyətində etnik qruplar arasında sülh və harmoniya qorunub saxlanıldı”.

Arye Qut qeyd edir ki, israilli jurnalistlər Bakıda olarkən 95 metr hündürlüyündə dörd minarəsi olan möhtəşəm Heydər Məscidini ziyarət ediblər. İsraili ekspert yazır: “Bu möhtəşəm məsciddə bizi biri şiə, digəri sünni məzhəbli iki imam, habelə dini konfessiyaların nümayəndələri, o cümlədən dağ yəhudilərinin başçısı Melih Yevdayev və alban-udi icmasının rəhbəri Robert Mobil qarşıladılar. Onlar bizə dedilər ki, bütün dinlərə mənsub insanlar arasında hörmət və harmoniya mövcud ola bilər”. Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin rəhbəri Rəvan Həsənov deyir: “Bu səmərəli qarşılıqlı münasibətlərin səbəbi odur ki, Azərbaycan həmişə multikulturalizmin hökm sürdüüyü nadir məkan olub.

Ermənistanla münaqişə

Məqalə müəllifi vurğulayır ki, 1991-ci ildə Sovet İttifaqının dağılması Azərbaycana xas olan ənənəvi dözümlülük və multikulturalizm münasibətləri üçün əsl sınaq oldu. Arye Qut vurğulayır: “Həmin dövrdə Ermənistan Respublikası Azərbaycana müdaxilə etdi və respublika torpaqlarının təqribən 20 faizini, o cümlədən Dağlıq Qarabağ regionunu və ona bitişik yeddi rayonu işğal etdi. Elan olunmamış bu müharibə nəticəsində təqribən 30.000 azərbaycanlı həlak oldu, bir milyona yaxın azərbaycanlı öz yurdunda qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdü. Ermənistanın zorakılıq və qəddarlıqla törətdiyi bu təcavüzkar işğalçılıq hərəkətləri, habelə soyqırım aktı XX əsrin sonunda ən dəhşətli faciələrdən biridir. Xocalıda törədilmiş soyqırım aktını xatırlatmaq da yerinə düşər. Həmin qırğın nəticəsində bir gecədə 613 azərbaycanlı qətlə yetirildi, 487 nəfər yaralandı, 1275 dinc sakin girov götürüldü. Bu insanların yeganə “təqsiri” onların azərbaycanlı olması idi”.

İsrailli ekspert qeyd edir ki, Ermənistan tərəfindən 27 ildən çox bundan əvvəl işğal edilmiş Azərbaycan əraziləri ilə hərbi təmas zonasına - cəbhəyanı zonaya səfər etmiş is-

railli və digər xarici jurnalistlər çox olmayıb. Arye Qut yazır: “Cəmi üç il bundan əvvəl bizim indi dayandığımız və müşahidə etdiyimiz yerdə hərbi əməliyyatlar, real müharibə gedirdi. Öyrəndik ki, 2016-cı ilin aprel ayında Azərbaycan Ordusu Ermənistanın hərbi provokasiyasına cavab olaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinə ciddi zərbələr endirməklə öz vətəndaşlarının təhlükəsizliyini təmin edib.

Tərtər rayonunun Marağa kəndində 1978-ci ildə - ermənilərin İrandan Azərbaycandan bu hissəsinə köçürülməsinin 150 illiyi münasibətilə ucaldılmış “Marağa” abidəsinə baxdıq. Bizə izah etdilər ki, XX əsrin 80-ci illərinin sonunda Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi başlananda ermənilər bu abidəni dağıdıblar. Sonradan abidənin qalıqları bərpa edilib və Dağlıq Qarabağın əzəli Azərbaycan ərazisi olmasının sübutu kimi qorunub saxlanıb”.

Azərbaycan Müdafiə nazirinin müavini ilə görüş

Arye Qut vurğulayır ki, israilli jurnalistlər Tərtərdə və Cocuq Mərcanlıda olarkən Azərbaycan Ordusunun zabitləri və əsgərləri ilə görüşüblər. Hərbiçilər bildiriblər ki, Azərbaycan ister canlı qüvvə, istərsə də silahlanma baxımından Ermənistanın tam hərbi üstünlüyə malikdir. Arye Qut yazır: “Lələtəpədə əsgərlərə baş çəkdik. Biz ətrafa nəzər salanda anladıq ki, Lələtəpə yüksəkliyi sayəsində geniş bir əraziyə tam nəzarət etmək olar. 1993-cü ildə hərbi əməliyyatlar zamanı erməni silahlı dəstələri bu yüksəkliyi ələ keçirmiş, orada möhkəmlənmiş mövqə yaratmışdılar. Lakin azərbaycanlı əsgər və zabitlər qısamüddətli, amma ağır döyüşdən sonra bu kompleks azad ediblər. Əsgərlər və zabitlər döyüş əməliyyatlarının yenidən necə başlanmasını, Lələtəpə yüksəkliyinin erməni silahlı dəstələrindən necə azad edildiyini ətraflı təsvir etdilər. Təcrübə göstərir ki, müasir müharibədə hansı tərəfin daha yüksək texnoloji silahları varsa, həmin tərəf qalib gəlir. 2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı İsraildə istehsal edilmiş pilotsuz uçuş aparatlarının erməni işğalçılara qarşı səmərəli tətbiq edilməsini xatırlamaq kifayətdir. Bu barədə çox danışmaq olar”.

Azərbaycan Müdafiə nazirinin müavini general-leytenant Kərim Vəliyev dedi: “Beynəlxalq təşkilatlar Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə münasibətdə ikili standartlar nümayiş etdirirlər. Biz işğal altında olan tarixi torpaqlarımızı azad etməyə hazır olmaq üçün Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətini yüksəltməliyik. Biz qan tökülməsini istəmirik. Lakin əgər münaqişənin nizamlanması üçün başqa vasitələr nəticə

verməsə, bizim ordumuz torpaqlarımızı azad etməyə qəbildir”.

General Vəliyev sözünə davam edərək dedi: “2016-cı ilin Aprel döyüşləri göstərdi ki, bu münaqişə həll edilə bilər. Azərbaycan bu münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında dinc yolla nizamlanmasının tərəfdarıdır. Lakin dinc yolla problemin həlli tapılmasa, biz ölkəmizin ərazi bütövlüyünü başqa vasitələrlə təmin etmək hüququmuzdan istifadə edəcəyik. Azərbaycan Ordusu işğal altında olan ərazilərimizi erməni təcavüzündən azad etməyə hazırdır”.

Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndinə səfər

Arye Qut qeyd edir ki, onlar Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndinə səfər zamanı çox kədərli bir mənərə ilə üzleşiblər. Erməni təcavüzü nəticəsində kənd boşalıb. Dağıdılmış evlər, məktəblər, uşaq bağçaları, yandırılmış torpaq... İndi kabusu xatırladan bu kənddə sanki həyat da, zaman da dayanıb. Bu kəndin sakini, mənim dostum Umud Mirzəyev israilli jurnalistlərə erməni silahlı dəstələri tərəfindən məhv edilmiş kəndinin taleyi barədə danışdı.

Viran edilmiş kəndi gəzirik, dağıdılmış evləri, məktəbləri, uçurulmuş, eybəcər hala salınmış məzar daşlarını gördük. Bu, dəhşətdir: Erməni snayperlər hətta ölümlərə də atəş açırlar. Bizi müşayiət edən əsgərlər Umuda təlimat keçirib, əylməsinə məsləhət görürlər. Lakin emosional Umud əylir və məzarın qarşısında dayanaraq, öz torpağına, ulu babasının, babasının və atasının torpağına, öz ölkəsinə və Azərbaycan xalqına sadıq qalacağını bildirir.

O, bizi özünün doğulduğu, sonradan ermənilər tərəfindən dağıdılmış kəndə aparması təklif etdi. Çöhrəsindən nur yağan bu yaşlı insan danışdıqca kövrəlirdi: “Burada mənim məktəbim olub, burada mənim evim olub, həyat yoldaşımın valideynlərinin evi burada olub, uşaq vaxtı burada futbol oynayırdıq”. Yamyaşıl təpəliyə çatanda isə sözünə davam etdi: “Burada atamın vəsiyyətini yerinə yetirmişəm. O, öləndə öz kəndimizdə, öz torpağımızda dəfn olunmasını vəsiyyət etdi. Mənə dedi: “Oğlum, Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsi prosesi başlanıb və inanıram ki, yaxın gələcəkdə torpaqlarımızın hamısı azad ediləcək, mənə öz kəndimizdə dəfn et”.

Cocuq Mərcanlı

Arye Qut və israilli jurnalistlər erməni işğalının daha bir qurbanını - məşhur Cocuq Mərcanlı kəndini ziyarət ediblər. İsraili ekspert yazır: “Bizə söyləmişdilər ki, Azərbaycanın bu kəndi işğalçılar tərəfindən dağıdılıb, lakin oradakı erməni silahlı dəstələri darıdığın ediləndən sonra Azərbaycan rəhbərliyi bu kəndi bərpa edib. Azərbaycanlılar istəyirlər ki, ərazilərinin işğal olunması, bir milyondan çox qaçqının və məcburi köçkünün problemləri barədə dünya ictimaiyyətinin məlumatı daha çox olsun. Onlar istəyirlər ki, erməni işğalı nəticəsində Azərbaycan xalqının üzleşdiyi dəhşətli fəlakət barədə, bu xalqın öz torpaqlarına qayıtmaq və yurdlarını bərpa etmək arzusu barədə bütün dünya bilsin”.

Prezidentin köməkçisi ilə görüş

Məqalə müəllifinin sözlərinə görə Azərbaycanın güclü, müstəqil dövlət, Cənubi Qafqaz regionunun real lideri olması bu gün hamılıqla qəbul edilmiş faktır. Azərbaycan özünün müxtəlif geosiyasi və geoiktisadi layihələri sayəsində regionda və onun hüdu-

larından kənarda sülhə və firavanlığa şərait yaradır.

Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Azərbaycan Respublikası ilə İsrail Dövləti arasında strateji münasibətləri yüksək qiymətləndirir.

Əli Həsənov deyib: “İsrail və Azərbaycan siyasi, iqtisadi və hərbi-strateji sahələrdə uğurla və səmərəli əməkdaşlıq edirlər. Azərbaycana səfər etmiş ilk israilli yüksək vəzifəli dövlət xadimi Benyamin Netanyahu olub. O, 1997-ci ildə Baş Nazir vəzifəsində birinci kadensiyası dövründə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevlə görüşüb. Məhz bu tarixi səfərdən sonra ölkələrimiz arasında xüsusi münasibətlər yaranıb”.

Əli Həsənov daha sonra vurğulayıb: “2016-cı ilin dekabrında Baş Nazir Netanyahu Azərbaycana ilk rəsmi səfər edib. Bu, ölkələrimizin və onların liderlərinin Bakı ilə Təl-Əviv arasında strateji tərəfdaşlığı möhkəmlətmək və genişləndirmək əzmini nümayiş etdirdi. Biz İsrailin Baş Naziri Benyamin Netanyahuun Azərbaycana və ölkəmizin Prezidenti İlham Əliyevə hörmətini böyük ehtiramla etiraf edir və qiymətləndiririk”.

Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov deyib: “Qeyd etmək istəyirəm ki, İsraildə istehlak edilən neftin 65 faizi məhz Azərbaycandan daxil olur. Azərbaycan da, öz növbəsində, İsrailin ixrac etdiyi yüksək texnoloji məhsulların ən sanballı alıcılarından biridir. İsraili mütəxəssislər illər boyu Azərbaycanda müxtəlif sahələrdə çalışırlar.

İsraildə bu ölkənin cəmiyyətinə uğurla inteqrasiya olunmuş nüfuzlu Azərbaycan icması var. Onlar ölkəmizi ləyaqətlə təmsil edirlər. Bakıda və Qubada mövcud olan yəhudi icmalarını sıx bağlayan insan amilini də qeyd etmək istərdim. Quba rayonundakı məşhur Qırmızı Qəsəbənin yəhudi icması ölkələrimiz arasında əlaqələrin möhkəmlənməsində unikal rol oynayır. Biz İsrail ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin möhkəmləndirilməsi və dərinləşdirilməsi üzrə işimizi davam etdirəcəyik. İsrail-Azərbaycan strateji tərəfdaşlığı bütün regionda sülhə və sabitliyə xidmət edir.

Sonuncu görüşdə müsahibimiz Hikmət Hacıyev oldu

İsrailli jurnalistlərin Azərbaycan paytaxtında sonuncu görüşü Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev oldu. H.Hacıyev görüşdə Azərbaycanın nadir statusu və ölkələrimiz arasında münasibətlərin strateji əhəmiyyəti barədə danışdı. O dedi: “1991-ci ildə dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra İsrail ilə Azərbaycan arasında xüsusi münasibətlər yarandı. İsrail Azərbaycanın müstəqilliyini tanıması ilk ölkələrdən biri oldu. Bizim iqtisadi, siyasi, hərbi, mədəni və ticari münasibətlərimiz çox gözəldir. Təl-Əvirdən Bakıya birbaşa aviareyslər açılması sübut edir ki, ölkələrimiz arasında yaxşı sabit münasibətlər var.

Azərbaycan beynəlxalq birliyin tamhüquqlü üzvüdür. Mən həmişə zarafatla deyirəm ki, xəritəyə fikir versəniz, mənim ölkəm Şərqdən Qərbə uçuş qışa oxşayır. Lakin uçmaq üçün hər iki qanad lazımdır”.

Beynəlxalq münasibətlər sahəsində tanınmış israilli ekspert Arye Qut İsraildə çıxan nüfuzlu ingilisdilli “The Jerusalem Post” qəzetində dərc olunmuş məqaləsinin sonunda yazır: “Aşkardır ki, İsrail ilə strateji əlaqələr və Ermənistanla ərazi münaqişəsinin ədalətli həlli Cənubi Qafqaz regionunda İsrail Dövlətinin bu etibarlı və mühüm müttəfiqinin prioritetləri siyahısında ilk yerlərdən birini tutur”.

Ermənistanın seçimi: qeyri-müəyyənlik yeni mərhələdə

Ekspertlər Ermənistanda son dövrlərdə müşahidə edilən proseslərin geosiyasi qiymətləndirilməsində ziddiyyətli məqamların mövcudluğunu vurğulayırlar. Konkret olaraq, R.Koçaryanın yenidən həbs edilməsi və AŞPA-da Rusiya məsələsinin müzakirəsi zamanı erməni deputatların müəmmalı davranışı fonunda müxtəlif proqnozlar irəli sürülür. Hesab edilir ki, rəsmi İrəvan konstruktiv və reallığa uyğun hərəkət etmir. Bunun mümkün nəticələri kimi Ermənistanın daha ciddi geosiyasi təcrid vəziyyətinə düşməsi göstərilir. Daxildə isə proseslərin gərginliyi artdıqca sosial partlayışın mümkünliyü istisna edilmir. Bütün hallarda Ermənistanda siyasi böhranın dərinləşməsi fonunda xarici siyasətdə qeyri-müəyyənliyin də yüksəldiyi müşahidə edilir. Həmin kontekstdə bir sıra məqamlar üzərində geniş dayanmağa ehtiyac görürük.

Hakimiyyətin mart sindromu: Ermənistan hüquq sisteminin ziddiyyətləri

Robert Koçaryan həbs edildikdən sonra Rusiya-Ermənistan münasibətləri haqqında daha çox neqativ tonda danışmağa başlayıblar. Rusiyalı ekspertlər Vladimir Putinin şəxsən telefonla danışdığı və ad günü münasibətilə təbrik etdiyi R.Koçaryanı İrəvan məhkəməsinin yenidən həbsə atması səbəblərini analiz etməyə çalışırlar. Maraqlıdır ki, bu hadisəni AŞPA-da Rusiya ilə bağlı səsvermədə Ermənistan nümayəndə heyətinin davranışı ilə də əlaqələndirməyə çalışır, daha konkret desək, hər iki hadisəni düşünülmüş şəkildə Rusiyaya qarşı atılmış addım kimi qiymətləndirirlər.

Problemin mahiyyəti doğrudan da dərin geosiyasi məqamlarla bağlıdır. Rəsmi İrəvan son iki ildə çox qeyri-müəyyən, məntiqsiz və riskli xarici siyasət yeridir. Nikol Paşinyan müstəqillik və demokratiya adı altında müasir tələblərə cavab verməyən və izah edilməz addımlar atır. Məsələ heç də onun Qərb və ya Rusiyaya meyil etməsi ilə bağlı deyil. Ermənistanın xarici siyasətində "müstəqillik", "suverenlik" kimi anlayışlar orta əsr təfəkkürü ilə təqdim edilir. Onun məzmunu belədir ki, kim Ermənistanın şovinist, işğalçı və tamamilə quldurluq və banditlik ruhlu istəklərinə razıdırsa, "sivil" və "mədəni", bununla razılaşmayanlar isə düşməndirlər. Məhz həmin düşüncə ilə də Ermənistan Rusiya, Belarus və Qazaxıstandan Azərbaycanla əməkdaşlığı dayandıрмаğı tələb etməyə cəhd göstərdi. Və lazımı cavabını alıb, lal oldu.

Bundan başqa, N.Paşinyan İrana və Avropaya səfərlərində radikal tərzdə müasir hökumət başçısına yaraşmayan məntiqlə Azərbaycan və Türkiyəni müəyyən məqamlarda ittiham etməyə çalışdı. Hətta İranda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə hörmətsiz yanaşmanı ifadə edən yüngül hərəkətlər belə etdi. Bu, İran cəmiyyətində geniş etiraz yaratdı və Tehran bir sıra məqamları izah etməli oldu. Bununla N.Paşinyanın xırda bir radikal olmasına şübhə yeri qalmadı. Amma məsələ bundan ibarətdir ki, bəzi dairələr onun bu zəifliyindən istifadə edərək Cənubi Qafqazı qarışdırmağa davam edir.

Biz R.Koçaryanın yenidən həbs edilməsini nəzərdə tuturuq. Bu adam cinayətkardır və Azərbaycan məhkəmələrində mühakimə olunmalıdır. Lakin indi Ermənistandan onun Azərbaycana ekstradisiyası haqqında danışmağın yeri yoxdur. Bununla belə, Ermənistanın ikinci prezidentini müdafiə etmək üçün onun qulbeçələri Azərbaycan faktorundan maksimum istifadə etməyə çalışırlar. Belə ki, faktiki olaraq, R.Koçaryanın Azərbaycanda törətdiyi cinayətlərin müxtəlif fraqmentlərini qəhrəmanlıq donunda təqdim edirlər. Aydın olur ki, hansı erməni günahsız insanlara qarşı daha çox cinayət işlədibse, onlar Ermənistanın milli qəhrəman-

larıdır. Bunun beynəlxalq hüquqa nə dərəcədə uyğun olduğunu hüquqşünaslar daha yaxşı bilərlər. Ancaq mənəvi baxımdan rəzalet olduğunu, orta əsr təfəkkürünün qalıqlarının müasir Ermənistan siyasi elitasının siyasi şüurunun başlıca qatını təşkil etdiyini deyə bilərik. Daha düşündürücüsü odur ki, bu kimi faktorlardan Ermənistan-Rusiya münasibətlərinin vacibliyini sadə ermənilərə çatdırmaq üçün istifadə edirlər. Belə çıxır ki, R.Koçaryan kimilərin cinayətləri Moskvadan idarə edilmiş və məhz bəzi xidmətlərinə görə indi bu erməni siyasətçini Moskvada müəyyən dairələr müdafiə edir. Əks halda, R.Koçaryanın Dağlıq Qarabağda etdiyi cinayətləri həm "milli qəhrəmanlıq", həm də "Rusiya-Ermənistan dostluğunun əsas elementlərindən biri" kimi təqdim etməyin məntiqi izahı varmı?

Hər bir halda aydın görünür ki, Ermənistanda heç zaman insanlara uyğun gələn və hüquqa əsaslanan münasibət olmayıb. N.Paşinyan tərəfdarları deyirlər ki, R.Koçaryan konstitusiyani pozub. Əks tərəf isə sual edir ki, "bir halda ki, R.Koçaryan seçkini udmuşdu, konstitusiyani niyə pozmalı idi?". Bundan başqa, həmin proseslərdə N.Paşinyan küçədə imiş və həbs edilib. Lakin 7 il əvvəzinə 5 ilə həbsdən çıxıb, sonra bir il müddətində deputat olub və nəhayət, indi baş nazirdir. Kimse tərəfindən si-

yasi qabiliyyəti tanınmayan, idarəçilik təcrübəsi olmayan birisinin bu dərəcədə sürətlə hakimiyyətə yiyələnməsi hansı məsələlərdən xəbər verir?

Dolaşlıq: rəsmi İrəvanın qeyri-adekvat addımları

Bütün bunların fonunda ekspertlər daha iki məqama diqqət yetirirlər. Birincisi, Moskva N.Paşinyanın hərəkətlərinə hələlik təmkinlə yanaşır. Hətta onunla yeni silah və hərbi texnika verilməsi ilə bağlı müqavilə də imzalayır. İkincisi, Ermənistandan olan deputatlar AŞPA-da açıqca antirusiya mövqeyi tuturlar. Rusiya ilə bağlı məsələnin müzakirəsi zamanı erməni deputatlar qeyri-müəyyən mövqe tutublar. Onlardan biri hətta "düymələri səhv saldı"ni deyib. Yeni bu, o qədər primitiv bəhanədir ki, şər-

ki, Ermənistanın xarici siyasəti tam dolaşığa düşüb. Rəsmi İrəvan, sözün həqiqi mənasında, nə edəcəyini bilmir. Hələlik sırf şovinist və radikal çağırışlardan başqa bir şey danışa bilmirlər. Onun da müəyyən müddəti var. Çünki insanlar real nəticə görməyəndə, ən çılğın fikri belə qəbul etmirlər.

Verilən vədlərə baxmayaraq, Ermənistan Azərbaycanla münasibətlərdə hər hansı bir irəliləyiş əldə etməyincə, bunun mənfii təsiri mütləq olacaq. Belə bir vəziyyətdə nə qədər radikal fikir səslənsə də, cəmiyyət inanmayacaq. O halda Ermənistanda sosial partlayış qaçılmaz olacaq.

Bununla yanaşı, Ermənistanın Rusiya və İranla münasibətlərində ziddiyyətlərin artması ölkədə siyasi böhranı dərinləşdirir. Belə informasiyalar yayılır ki, Amerika Ermənistanın İranla sərhədlərinə nəzarətə

hə ehtiyac yoxdur. Lakin Kreml özünü bu kimi hallara laqeyd kimi göstərir. Rusiya sanki N.Paşinyanı heç "görmür". Onun nə etməsindən asılı olmayaraq, Moskva Ermənistanı himayə edir.

Bir sıra ekspertlər bununla bağlı deyirlər ki, Moskva, sadəcə, N.Paşinyanın özünü tam nüfuzdan salmasını gözləyirlər. Rusiya hesab edir ki, yeni erməni hakimiyyətinin populist mövqeyinə gec və ya tez Ermənistan cəmiyyətində reaksiya olacaq. O zaman Moskva hərəkətə keçə bilər. Bu proqnozun nə dərəcədə reallığa uyğun olduğunu demək çətindir. Lakin İrəvanda Rusiyaya qarşı müəyyən çağırışların edilməsi də ekspertlərdə maraq doğurur.

N.Paşinyanın komandasında Rusiyadan Ermənistan iqtisadiyyatının "açarı"nın alınmasından danışılır. Onlar deyirlər ki, indi Ermənistan iqtisadi sistemi, faktiki olaraq, Rusiyanın əlindədir. Bunu KİV daim yazırdı, ancaq Ermənistan hakimiyyəti və ona yaxın KİV-lər hansısa "möhtəşəm iqtisadi layihələr"dən bəhs edir, "Paşinyanın böyük müstəqil layihələrə imza atmasından" danışırırlar. Artıq özləri də açıq etiraf edirlər ki, Ermənistanın real iqtisadi addımları Kremlə müəyyən olunur. N.Paşinyan aciz bir fiqurdur.

Bütün bunlardan geosiyasi nəticələr çıxarmaq olar. Hər şeydən öncə, deyilməlidir

can atır. O cümlədən Azərbaycanın işğal edilmiş bölgələrinin olduğu hissəyə göz dikilib. Bu məkandan İrana qarşı fəaliyyət üçün istifadə oluna bilər. Guya Rusiyanın da buna qarşılıq planları var. Moskva Ankara və Bakı ilə əlaqələri gücləndirir.

Ermənistan mediasının bu cür şeyiələr yayması, ilk növbədə, daxilə insanların diqqətini əsas problemlərdən yayındırmaq üçündür. Miflik düşmən obrazı yaradıb, başlıca vəzifənin onunla mübarizə aparmaqdan ibarət olduğunu aşılamağa çalışırlar. Lakin reallıqda Rusiya və İranla münasibətlərdə ziddiyyətlər daha da artır. Bunun da əsas səbəbi Ermənistanın son vaxtlar özünü Qərbin "dostu" kimi göstərməyə çalışması ilə bağlıdır. Deməli, Ermənistan hələ də regionun əsas risk qaynağıdır. Bunun belə davam etməsi ciddi fəsadlar verə bilər.

Beləliklə, Ermənistanın xarici siyasəti özünün növbəti qeyri-müəyyənlik mərhələsinə qədəm qoyub. Onun qonşu dövlətlərlə münasibətləri daha gərgin səviyyəyə yüksəlməkdədir. Faktiki olaraq, heç bir region dövlətinin Ermənistanla normal münasibəti yoxdur. Bunun uzun müddət davam edəcəyinə ümid bəsləmək sadələşmələrdir.

6 iyul 2019-cu il

Milli mənlük şüurundan, vətəndaşlıq borcuna sadıqlıqdan məhrum olan alçaq xislətli Orduxan Teymurxan, Tural Sadıqlı, Həbib Müntəzir, Vidadi İsgəndərli, Azər Kazımzadə və bu kimi digər parazit satqınların səsində səs verən növbəti xəyanətkar "hüquqsünas", əslində, separatçıların "vəkili" rolunu oynayan Qurban Məmmədov, indi də "Azərbaycan Xalq Hərəkatı"na "liderlik" iddiası ilə sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovla "qoç döyüşünə" çıxıb. Bununla da İ.Həmidov həyata keçirmək istədiyi "arzusuna" çata bilmədi. Xəstəlik onun heç ayağa qalxmağına da imkan vermədi. İndi separatçıların lideri çırtma vurur. Ancaq bilmir ki, hər anın bir hökmü var. Ermənipərəst qüvvələrin dəyirmanına su tökməklə məşğul olan bu satqın və xəyanətkar "vəkili" son vaxtlarda sosial şəbəkələrdə daha fəal olması bəlli olub.

Separatçıların "vəkili"...

Yaxud növbəti xəyanətkar Qurban Məmmədov müxalifətin bəlasına çevrilir

məşğul olan Q.Məmmədovun quduzluğu

İtin quduzlaşması düzəlməz deyil. Atalar yaxşı deyib ki, belədcisi qarğa olanın, dimdiyi həmişə zibiləlikdə olar. Çünki Azərbaycana qarşı aparılan antillill "savaş"ın sonu iflasa uğrayır. Təbii ki, ölkə başçısı dəfələrlə anti-Azərbaycan qüvvələrə qarşı siyasi iradəsini qəti şəkildə ortaya qoyub. Hətta bu qüvvələrə qarşı Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi şöbəsinin müdiri Əli Həsənovun da, davamlı yazıları göstərir ki, bu qüvvələr iflasa uğramış bir zümərəni təmsil edir. Əli Həsənov bildirib ki, xaricdən maliyyələşən və idarə olunan "iaşə müxalifəti", nə qədər

cəhd etsə də, ölkəmizin suverenliyinə xələl gətirə bilməz. Ölkə başçısı İlham Əliyevin siyasi iradəsi qarşısında isə bütün antillill qüvvələr məğlubluqta məhkumdurlar.

Hacı Əbdüldən sensassion açıqlamalar: "Sərdar Cəlaloğlu ölkədə, Qurban Məmmədov isə xaricdə müxalifətə nəzarət edir"

"Tövbə" cəmiyyətinin sədri Hacı Əbdül Q.Məmmədovun satqın "vəkili" Q.Məmmədovun "liderlik" iddiasına düşməsinə əsəbləşərək, bildirib ki, yaxşıdır da hər iki qaradaş kim olduqlarını nə tez unudurlar. O, "ADP-nin sədri Sərdar Cəlaloğlu və hazırda İngiltərədə sığı-

nacaq alan satqın qaradaşı Qurban Məmmədov haqqında sensassion fikir səsləndirib. Onun dediyinə görə, hər ikisi xarici dövlətlərin agenti olub. S.Cəlaloğlu şeytana qulluq edən adamdır. O, özünə aid olmayan və bilmədiyi məsələlərə başını soxur. Onun bu cür hərəkətləri camaatı da çox narahat edir. Adını "müstəqil siyasətçi" qoyub, amma yüz yerə işləyir. S.Cəlaloğlunun heç partiya sədri səviyyəsində elektorati yoxdur. Ona xüsusi vəzifə verilib. Bu vəzifə də müxalifəti parçalamaqdır. S.Cəlaloğlunu yalnız dırnaqarası müxalifət hesab etmək olar. O, əsl müxalifət deyil. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda əsl müxalifət yoxdur. Əsl müxalifət odur ki, iqtidarın görə bilmədiyi çatışmazlıqları diqqətə çatdırasın. Azərbaycanda əsl müxalifət olmadığı üçün, bunu edən yoxdur. Ona görə də, bu adamlar saxta müxalifətdir.

Cəmiyyətimizin yaxşı tanıdığı bu "hüquqsünas" bütün etik-mənəvi dəyərləri tapdalayaraq, sərhədləri aşaraq ölkəsinə, millətinə, respublikamızın rəhbərliyinə, dövlət adamlarına şər-böhtan, təhqir yağdırıb, adını Azərbaycanlı qoyaraq, erməni dəyirmanına su tökən məlum başıpozuq dəstənin üzvlərini hər vaxtla müdafiə etməklə, əslində, öz simasını, daha doğrusu, si-

masızlığını bir daha ortaya qoyanlardır. Vətən əxlaqından, torpaq təəssübündən çox-uzaq olan bu xəyanətkar qrant parazitlərini özünün "Azəri freedom" "televiziyanına" çıxararaq, uzun-uzadı mükəllimlər qurması, debatlar, dialoqlar təşkil etməsi "həşəmətli vəkili" Q.Məmmədovun və onun "Azəri freedom"unun anti-Azərbaycan dairələrin və erməni lobbisinin ölkəmizin əleyhinə yönələn yeni və məkrli bir layihəsi olduğunu tam çıpraqlığı ilə ortaya qoyur. Avropanın müxtəlif ölkələrində "siyasi mühacir" adı ilə məskunlaşaraq məişət rahatlığı, kamfort həyat terzi naminə bütün ali dəyərləri tapdalayaraq, öz ölkəsinə və xalqına xəyanət edən, bu gün, nəinki regionda, hətta bütün dünyada sülh, əmin-amanlıq və sabitlik adası olan ölkəmizi uzunmüddətli xaosa, vətəndaş qarşıdurmasına sürükləmək istəyən dairələrin məşasına çevrilən, müəyyən xarici xidmət orqanlarının tələsinə düşən həmin "sapı özümüzdən olan baltalarla" isti münasibətləri, onlara haqq qazandırması, hətta o marginallara "vəkillik" və "ağsaqqallıq" etməsi ağı qaradan, xeyri şərddən ayırmağı yaxşı bacaran cəmiyyətimiz tərəfindən nifrət və ikrah hissi ilə qarşılıdır.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Deməli, əlinə fürsət düşüb. Özü də Azərbaycanda reallaşdırılan inqilabi islahatlar prosesi zamanı. "AXH"-yə "lider" olmaqla, ölkədə siyasi sabitliyi pozmaqdır. Ancaq satqın Q.Məmmədov anlamalıdır ki, sosial şəbəkə vasitəsi ilə ölkəmizin əleyhinə apardığı "qara piar" kampaniyasının rengini gündən-günə nə qədər tündləşdirsə də, heç nəyə nail ola bilməyəcək. Çünki Azərbaycan ictimaiyyəti yaxşı anlayır ki, belələri ancaq onun-bunun beş-üç qəpiyi ilə səs-səse verərək, hürürlər. Qoy hür-sünlər. Necə deyirlər, "it hürər, karvan keçər".

Adını "Vəkili" qoyub vəkillikdən başqa hər şeylə

"Nar" komandası "Breyn Rinq" intellektual yarışının qalibi oldu

Gənclərin intellektual inkişafına xüsusi diqqət ayıran "Nar" mobil operatorunun dəstəyi ilə baş tutan "Breyn Rinq" intellektual bilik yarışının on üçüncü mövsümü başa çatıb. Final mərhələsində "Lerik" və "Gəncə" komandaları da yarışsa da, qalib adı uğrunda mübarizədə "Kapital Bank" və "Nar" komandaları qarşılaşdı. Yüksək xal fərqi ilə qalib gələn "Nar" komandası "Breyn Rinq" intellektual bilik yarışının on üçüncü mövsümünün çempionu adına layiq görülüb. Qeyd edək ki, "Azerfon" şirkətinin Baş İcraçı Direktoru Gunnar Pahnke qalib komandanı qəbul edərək onları təbrik edib və bundan sonrakı fəaliyyətlərində uğurlar diləyib.

Yarışma dövrü boyu komanda şəklində yarışda iştirak edə bilməyən şəxslər üçün hər həftəsonu "Nar"-ın "Facebook" səhifəsində xüsusi müsabiqə keçirilib. İyun ayında "Breyn Rinq"-in efişdə yayımlandığı saatda səhifədə paylaşılan suala ən tez cavab verən istifadəçilərin adları isə artıq məlumdur: Mehralı Üzeyir, Şirinzadə Vüqar, Mahmudov Ramin, Həsənov Emin və Ağazadə Anar.

Gənclərin maariflənməsinin, dünyagörüşünün və analitik düşüncə bacarığının inkişafının cəmiyyət üçün əhəmiyyətini anlayaraq, "Nar" öz Korporativ Sosial Məsuliyyət strategiyası çərçivəsində ilboyu müxtəlif layihələrə dəstək verir ki, "Breyn Rinq" bilik müsabiqəsi də bunlardan biridir. Ətraflı məlumatı <https://www.facebook.com/Narofficial> hesabından və <https://nar.az/> saytından əldə etmək mümkündür.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97,5%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7800-dən artıq baza stansiyası ilə 2,3 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

Xaçmaz sakini bıçaqlayan şəxs saxlanılıb

Xudat şəhər sakini Elman Qasimovun boyun və döş qəfəsinin kəsilməmiş-deşilmiş xəsarətləri ilə Xaçmaz Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına gətirilməsi barədə rayon polis şöbəsinə (RPŞ) məlumat daxil olub. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin Quba regional qrupundan AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə verilən məlumata görə, hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən Köhnə Xudat kənd sakini 27 yaşlı Məharət Qafarov polis əməkdaşlarının keçirdikləri təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində qısa zamanda saxlanılıb.

Əvvəllər də məhkum olunan M.Qafarov dindirilərəkən keçirdiyi əməli etiraf edib, E.Qasimova aralarında yaranmış mübahisə zəminində bıçaqla xəsarət yetirdiyini bildirib. Faktla bağlı Xaçmaz RPŞ-də araşdırmalar aparılır.

Bakıda oğurluqda şübhəli bilinən üç yeniyetmə yaxalanıb

Paytaxtda oğurluqla məşğul olan şəxslər saxlanılıblar. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, paytaxt sakinləri N.Hüseynzadənin və E.Bağirovun pulunu, mobil telefonunu və aksesuarlarını oğurlamaqda şübhəli bilinən Bakı şəhər sakinləri olan iki yeniyetmə Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü polis bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində saxlanılıb.

Xəzər Rayon Polis İdarəsinin 2-ci polis şöbəsinin əməkdaşları Binə qəsəbəsi ərazisində qəsəbə sakini S.Hacıyevin "VAZ-2105" markalı avtomobilindən 200 manat və sənəd olan pulqabısını oğurlamaqda şübhəli bilinən bir yeniyetməni yaxalayılıblar. İyunun 27-də paytaxt sakini olan bir qadının çantasından 438 manat oğurlamaqda şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş T.Bədəlova isə Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 13-cü polis bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində tutulub. Faktlarla bağlı araşdırmalar aparılır.

Nikol Paşinyan qaş düzəltdiyi yerdə göz çıxarır

Ermənistanın baş naziri, faktiki olaraq, Qarabağ danışıqlarını Rusiyanın öhdəliyinə buraxmaqla özünü sığortalamaq istəyir

Yenə də Ermənistanın baş naziri küçə “demokrati” Nikol Paşinyan Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı sərəsəm fikirlər səsləndirib. Deyib ki, Ermənistan Qarabağdan birdəfəlik imtina etdi. Yenə ikibaşlı oyun. Bir yandan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşə hazır olduğunu bildirən Nikol Paşinyan, digər tərəfdən Ermənistan qoşunlarını işğal etdiyi ərazilərdən çıxmayacağını bəyan edir.

Təbii ki, Qarabağ nizamlaşmasının ilk şərti Ermənistanın işğal etdiyi 5 rayonlardan - Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlıdan çıxarılmasıdır. Bu, Ermənistanın həm ATƏT-in Minsk Qrupunun qərblə həmsədrliyi tərəfindən, həm də forpostu olduğu Rusiya tərəfindən tövsiyə edilir, yeni həm Madrid prinsipləri, həm də Lavrov planını bunu tələb edir. Paşinyan bununla bağlı danışıqlardan imtina etməklə, həm də Qarabağ həllindən imtina edir.

Belə görünür ki, keçmiş şefi Levon Ter-Petrosyanla keçirdiyi görüş belə Nikol Paşinyana təsir etməyib. O, Levon Ter-Petrosyanın dediklərində yeni bir şey olmadığını iddia edib. Əslində, Levon Ter-Petrosyan və Serj Sarkisyan Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 5 rayonun Azərbaycana qaytarılmasını regionda sülh üçün vacib sayıblar və Nikol Paşinyan onları bu mövqelərinə görə tənqid edib. Belə çıxır ki, o, fikrini dəyişməyib.

Daha dəqiq desək, görünür, Paşinyan yenə öz sərəsəm oyunundan əl çəkmək istəmir, deməli, hələ ki, heç bir sənədə qol çəkməyəcək.

Rusiya da Ermənistanı Qarabağda ən incə yerindən vuracaq

Bəli, başqa yol da yoxdur. Çünki Paşinyan hələ də anlamır ki, Rusiya da onun bu günə kimi ikiüzlü “siyasətinin” defələrlə şahidi olub. Çünki bunun mümkün olmadığını hamı bilir. Geosiyasi məqam ondan ibarətdir ki, Vladislav Şurıqin, faktiki olaraq, bəyan edir ki, Dağlıq Qarabağ Rusiyanın ciddi yardımı ilə zəbt edilib və əgər Moskva çəkilsə, həmin ərazini Azərbaycan sürətlə azad edə bilər. Bu da, ermənilərin hərbi gücü ilə bağlı mifə zərbə olmaqla yanaşı, onu da ifadə edir ki, Moskva mövqeyini dəyişə bilər. Dolayısı ilə Ermənistan son dərcə çətin vəziyyətə düşmüş olur. O, nə Rusiyaya qarşı çıxsa, nə də geosiyasi olaraq Qərbbə yaxınlaşa bilər. Moskva buna qətiyyətlə imkan verməz. Kreml istənilən zaman ermənilərin ipini istədiyi qədər çəkmək iqtidarındadır.

Onda bəs Ermənistanın bu cür addımlarının nə kimi geosiyasi nəticələri ola bilər? Rəsmi İrəvan regionda vəziyyəti mürəkkəbləşdirir, qeyri-müəyyənliyi artırır. Səbəbi də odur ki, özünün illərdir işlətdiyi cinayətləri ört-basdır etsin. Daha doğrusu, məqsəd real mənzərəni təhrif edərək, diqqəti əsas təhlükə ocağından yayındırmaqdır. Guya Ermənistan həmişə təvəzüz qurbanı olub. Əvvəlcə Azərbaycan və Türkiyə ona “hücum edib”, ancaq “güclü Ermənistan ordusu” qalib gəlib. Sonra isə, Rusiya xüsusi xidmət orqanları “erməni demokratiyasına” zərbə vurub. Lakin Qərbin bir sıra

təşkilatları təvəzüzkar, antidemokratik, vassal, forpost Ermənistanın obrazını yaxşı bilirlər.

Elə bu günlərdə Nikol Paşinyan keçirdiyi mətbuat konfransında bildirdi ki, Qarabağ danışıqlarını Rusiyanın öhdəliyinə buraxıb. Jurnalistlər danışıqlardan imtinanın Azərbaycana müharibə hüququ vermək olduğunu xatırlatdıqda, Ermənistanın baş naziri deyib: “Rusiya supergüc kimi bizim regionda müharibəyə yol verməmək üçün imkanlara malikdir. Mən inanmaq istəmirəm ki, Ermənistanın strateji müttəfiqi Rusiya öz rıçaqlarından istifadə edib, müharibəni dayandırmayacaq. Mən inanmıram ki, Rusiya müharibənin başlamasına imkan verəcək və Azərbaycanı dayandırmayacaq üçün rıçaqlarından istifadə etməyəcək”.

Bu açıqlama, nəinki Ermənistan, hətta Rusiya mətbuatında belə heyətlə qarşılanıb. Rusiyanın “Lenta.ru” portalı mətbuat konfransına həsr etdiyi məqaləsini “Ermənistan Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə məsuliyyəti Rusiyaya ötürdü” başlığı altında verib. Yəni məsuliyyət daşıyan dövlət hüquqa da malik olur. Bu, Zori Balayanın, bir neçə il öncə, Vladimir Putinə yazdığı məktuba bənzəyir. Onda Balayan Rusiyaya təklif edirdi ki, “Gülüstan” sülh müqaviləsinə əsaslanıb, Qarabağı özünə götürsün. Bu, erməni millətçilərinin sərt reaksiyasına səbəb olmuşdu. Onlar iddia edirdilər ki, Qarabağ Ermənistanın ayrılmaz parçasıdır. Amma göründüyü kimi, indi eyni söz Nikol da deyir.

Açıq-aydın görünür ki, Paşinyan qorxdığını etiraf edir: “Azərbaycan müharibəyə hazırlaşır, biz savaş istəmirik”.

Ermənilər yeni bir təlaş içində

Hər gün bir təlaş içində çabalayan ermənilər yeni bir təlaşa düşüblər. Ermənistan

Azərbaycan tərəfinin hər dəfə keçirdiyi hərbi təlimlərdən sonra daha böyük təşviş keçirirlər. Belə ki, çətin siyasi gərginlik içində olan Ermənistan iyun ayının 7-11-də Naxçıvanda keçirilən Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri işğalçı ölkənin yenidən təlaş keçirməsinə səbəb olub. Çünki Azərbaycan bütün sahələrdə inkişaf etdikcə, Ermənistan narahat olur və böhtanlar yağdırmağa girişir. O cümlədən də, ordumuz hərbi gücünü nümayiş etdirəndə, erməni tərəfi təlaş keçirir. Bu, “Sarsılmaz qardaşlıq-2019” hərbi təlimlərinin fonunda daha aydın özünü büruzə verir. Təlimlərdə iki qardaş ölkənin hərbiçiləri koordinasiyalı, peşə-

dən hələ də gələ bilmir. Ən maraqlı məqam isə, ermənilərin C.Boltonun həm İsrail, həm Türkiyənin maraqlarını müdafiə edən siyasətçi-diplomat obrazı yaratmalarındır. C.Bolton “hər yerdə İsrailin maraqlarını müdafiə edir”, həm də Türkiyəni “ABŞ-in ən etibarlı müttəfiqi” sayır, deyirlər. Sonra belə göstərilir ki, C.Bolton şəxsən istərdi ki, Cənubi Qafqaz tamamilə Türkiyə-Azərbaycan cütlüyünün aparıcılığı ilə idarə edilsin, regionun digər dövlətləri bu iki türk dövlətinin ritminə uyğun təkamül yolu seçsinlər. Təbii ki, belə olan halda, İran və Rusiya arxa plana atılır.

Bir də, ermənilər yaxşı bilirlər ki, C.Bolton ABŞ kimi qüdrətli bir dövlətin rəsmisi olaraq, ciddi planlar qura bilər. Lakin şübhə yoxdur ki, C.Bolton hər şeydən öncə, Amerikanın maraqları üçün çalışır. Digər məqamlar ikinci dərəcəlidir və tam olaraq, bu faktordan asılıdır. Bunu hər kəs bilir.

Azərbaycan Prezidenti: “Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ABŞ-in ardıcıl və qətiyyətli mövqeyinə böyük ümidlər bəsləyirik”

“Bütün bunlarla yanaşı, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hələ də həll olunmaması xalqımızın qarşılaşdığı ən ağırlıq problem olaraq qalmaqdadır”. Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ABŞ Prezidenti Donald Trampa ünvanladığı təbrik məktubunda vurğulayıb: “Ermənistanın ölkəmizə qarşı hərbi təvəzüzü nəticəsində, əzəli Azərbaycan torpaqları olan Dağlıq Qarabağ və ətrafındakı 7 rayon işğal olunmuş, bir milyondan çox soydaşımız doğma yurd-yuvasından didərgin düşmüşdür. Münaqişə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə, Helsinkilə Yekun Aktının müddəalarına əsasən, ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində, sülh yolu ilə və ədalətli şəkildə həll olunmalıdır. Biz bu işdə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi, ABŞ-in ardıcıl və qətiyyətli mövqeyinə və şəxsən Sizin, Cənab Prezident, söylərinizə böyük ümidlər bəsləyirik”.

Göründüyü kimi, Azərbaycan isə Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində, inkişaf edən səmərəli iqtisadiyyata və vətəndaş birliyinə malikdir: “Üç il bundan əvvəlki aprel döyüşləri göstərdi ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ problemini hərbi yolla da həll etmək gücündədir. Bu baxımdan, Paşinyan Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarının qaytarılması istiqamətində hər hansı addım atmalıdır, əks halda, Ermənistan iki il bundan əvvəlkindən də ağır məğlubiyyətə düşərəcəkdir”.

Göründüyü kimi, siyasi istiqaməti məlum olmayan və ümumiyyətlə, dövlətçilikdə naşiq olan Paşinyanın nala-mıxa vurmaları ölkədə hansısa yenilik vəd etmir. Əksinə, ermənilər daha aydın görürlər ki, onların rifahı, ümumiyyətlə, xalq olaraq, varlıqları Azərbaycanla normal münasibətlərdən keçir. Belə münasibətlər qurulmayana, işğal faktına son qoyulmayana qədər Azərbaycan Ermənistanın, dövlət olaraq, çöküşünün davam etdirəcəkdir.

6 iyul 2019-cu il

“VIP”-AMİP davası böyüyür

Məsələ 14 il əvvəl yazılmış məktub üstündədir

Bir neçə gündür ki, “VIP” və AMİP arasında savaş davam etməkdədir. Səbəb isə, AMİP-in lideri Etibar Məmmədovun, illər öncə, Əli Əliyevlə baş vermiş qarşıdurmasıdır. Məhz 2005-ci ildə, sözügedən qarşıdurma nəticəsində Ə.Əliyev və tərəfdarları AMİP-dən səsli-küylü istefa verib, “VIP”-i təsis etmişdi.

Ancaq bu günlərdə davanın əsas səbəbi məlum olub. Daha dəqiq desək, məsələ E.Məmmədovun Ə.Əliyevin keçmiş həyat yoldaşı tərəfindən yazdığı məktubunu mediada ictimailəşdirməsidir. Beləliklə, “VIP” sədrinin AMİP lideri ilə 2005-ci ildə yaşadığı itilafı bir daha gündəmə gətirməsindən sonra başlayan qarşıdurma getdikcə şiddətlənməyə başlayıb. Hətta partiya təmsilçilərinin sosial şəbəkələrdə və mətbuatda bir-birlərini ən aşağılayıcı tonda təhqir etmə halları da müşahidə olunur.

Samirə Mirzəyeva 14 il əvvəl Etibar Məmmədova yazdığı məktubunda Əli Əliyevi təhqir edib, onu vicdansızlıqda və digər məsələlərdə suçlayıb

Bu arada, Ə.Əliyevin keçmiş həyat yoldaşı Samirə Mirzəyeva da qalmaqallara qoşularaq, E.Məmmədova qarşı ağır ittihamlar irəli sürüb, onu müxənnət və s. tipli ifadələ-

ri ilə hədəfə alıb. Daha doğrusu, S.Mirzəyeva məktub yazaraq, fikirlərini orada ifadə edib. Həmin məktubdan bəzi sətirləri diqqətə çatdırırıq. Lakin mövzuya keçməmiş, onu da xatırladıq ki, S.Mirzəyeva 14 il əvvəl E.Məmmədova yazdığı məktubunda Ə.Əliyevi təhqir edib, onu vicdansızlıqda və digər məsələlərdə suçlayıb.

“Mən, Mirzəyeva Samirə Kərim qızı yazaraq bildirim ki, 2005-ci ildə yazdığım məktubun 14 ildən sonra siyasi məqsədlər üçün istifadə edilməsinə şiddətlə pisləyir və qınayıram. AMİP liderinin bu hərəkətini əxlaq və adət-ənənələrimizə zidd hesab edirəm” deyərək yazdığı məktubunda qeyd olunur ki, keçmiş həyat yoldaşı Ə.Əliyevə qarşı nə mənəvi, nə də hüquqi iddiası mövcud deyil: “Bu illər ərzində bizim problemlərimiz onun tərəfindən həll edilib. E.Məmmədov, kim sizə haqq verib ki, mənim və ailəmin adıyla

siyasi alver edəsiniz? Bəlkə Ə.Əliyevin siyasi nüfuzuna, intellektinə və apardığı mübarizəyə qısqançlıq edirsiniz?”

AMİP liderinin siyasi səhnədə hələ də yer tapma bilməməsinə də toxunan S.Mirzəyeva, daha sonra yazır ki, belə səviyyəsiz mübarizə aparılmaz: “Siyasi narazılığınız varsa, çağırın onu debata, siyasi argumentlər qoyun ortaya, cəmiyyət də aranızdakı fərqə qiymət versin...”

“Mübarizəni şərəflə apararlar, daha sizin kimi yox”

E.Məmmədovu müxənnət adlandıraraq Ə.Əliyevin sabiq həyat yoldaşı qarşı tərəfi şərəfsizlikdə də günahlandırır: “Mübarizəni şərəflə apararlar, daha sizin kimi yox. Cürətiniz varsa, onun qarşısına siyasətçi kimi çıxın. Sizi mənim və ailəm adından bir daha sui-istifadə etməməyə dəvət edirəm. Əks halda, sizin davranışınız məhkəmə predmeti olacaq və qarşınızda məni görəcəksiniz. Görünür, elə siz Əli Əliyevə deyil, mənə cavab vermək səviyyəsindəsiniz”.

O, 14 il əvvəl yazdığı məktubdakı fikirlərindən imtina etdiyini də yazıb: “Mən əvvəl yazdığım bütün fikirlərimdən imtina edirəm... Sonda isə, sizə müraciət edirəm, Etibar Məmmədov! Bilməyiniz üçün yazıram ki, 14 il əvvəl yazdığım məktubdan mənim fikrimi öyrənmədən sui-istifadə etməyin, ən azından tərbiyədən uzaq hərəkətdir! Bir də mənim, ailəmin adından da-

nışib, tərbiyəsizlik etsəniz, cavabınızı ən sərt şəkildə özüm verəcəyəm”.

Əli Əliyevdən Etibar Məmmədova mesaj: “O, siyasətə gələrsə, cavabını verəcəm”

Qeyd edək ki, Ə.Əliyev də öz açıqlamasında keçmiş həyat yoldaşının məktubundan danışır: “Söz təkrarlayan adam deyiləm. Bir dəfə demişəm, yenə deyirəm, o, siyasətə gələrsə, cavabını verəcəm. Hələ ki, kölgədə oturub, siyasi palitrada mövqeyi bəlli deyil. Nə iqtidar kimi iqtidar, nə də müxalifət kimi müxalifətdir. Bu bərdə geniş danışmayacam, danışmaq niyyətim də yoxdur. Sonuncu məktub əks tərəfin iddialarına cavabdır. Hesab edirəm ki, bu kifayət edir. Azərbaycan xalqının adət-ənənəsi var. İstənilən Azərbaycan vətəndaşının, qadın və kişi olmasından asılı olmayaraq, belə məsələlərin gündəmə gətirilməsinə birmənalı cavabı var. Əgər bu cavabın nə olduğunu bilmək istəyənlər varsa, məktub altında yazılan rəylərə baxsınlar. Düşünürəm ki, bu, Azərbaycan xalqının bu məsələdə ictimai rəyidir”.

Ə.Əliyev keçmiş həyat yoldaşının 14 il öncə, E.Məmmədova yazdığı məktubdan xəbərdar olduğunu da deyib: “Təxminən bildirdim ki, belə bir məktub var. İstənilən halda, bu məktubu üzə çıxarmaq etik baxımdan düzgün deyil. Kiminsə adından məktub yayanda, ən azından, həmin şəxsin rəyini öyrənmək lazımdır. Bu rəyi də sonuncu məktub ilə keçmiş həyat yoldaşım yayıb. Bundan artıq nəse deməyə ehtiyac yoxdur”.

Beləliklə, vəziyyətin gərginliyi göz önündədir və AMİP tərəfinin, xüsusilə, E.Məmmədovun tərəfdarlarının daha aqressiv şəkildə cavab verəcəklərini gözləmək olar.

Rövşən RƏSULOVA

Əli Kərimli pozucu əməllərinin cavabını alacaq

Müxalifət düşərgəsində təmsil olunan partiya sədrlərinin böyük əksəriyyətinin xarici anti-Azərbaycan qüvvələrlə iş birliyində olması faktıdır. Artıq bu faktı xaricə satılan Əli Kərimlinin, Arif Hacıllının, Cəmil Həsənlinin ətrafında olan funksionerlər də etiraf edirlər. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimiz də bizimlə söhbətlərində AXCP, Müsavat və sədrlərinin xarici maraqlı dairələrin əlaltıları olduqlarını bildirdilər.

“Azadlıq Hərəkətçilər Birliyi”nin sədri Təhmasib Novruzov: “Əli Kərimlinin xarici ölkələrdən pul dilənməsi yeni məlumat deyil”

- AXCP sədri Əli Kərimlinin xarici ölkələrdən pul dilənməsi yeni məlumat deyil. Bundan əvvəl də, o, müxtəlif fondlardan və maraqlı dairələrdən pul əldə edib. Bu, faktıdır ki, Azərbaycan demokratik ölkədir və demokratik cəmiyyətdə siyasi partiyaların hakimiyyət uğrunda mübarizə aparması da, təbii prosesdir. Lakin bu mübarizə sivil qaydada, qanunlar çərçivəsində, milli və dövlətçilik maraqları nəzərə alınmaqla aparılmalıdır. Unutmaq lazım deyil ki, demokratiyanın əsas prinsiplərindən biri, məhz qanunların aliliyini tanımaq, ona hörmət etmək, qanuna zidd hər hansı fəaliyyətdən imtina etməkdən ibar-

rətdir. Nə yazıqlar ki, Ə.Kərimli və onun kimi bəzi müxalifət qurumları addım-başı qanunlara, eləcə də, milli və dövlətçilik maraqlarına zidd fəaliyyətləri ilə gündəmə gəlirlər. Bu, birmənalı olaraq, yolverilməzdir. Əgər hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırsansa, buyur, Azərbaycanın daha yaxşı idarə olunması, xalqın güzəranının daha da yaxşılaşdırılması, dövlətin imicinin beynəlxalq aləmdə daha da irəli aparılması və digər məsələlər-

lə bağlı proqramlarını qoy ortaya, onun reallığına və indiki hakimiyyətin siyasətindən daha irəlində olduğuna cəmiyyəti inandır, cəmiyyət də, xalq da səni dəstəkləsin və səs verib, sənə etimad göstərsin. Hakimiyyət uğrunda mübarizənin sivil yolu, məhz belə olmalıdır. Ancaq bunlar sivil yolu bir kənara qoyub, xaricdəki anti-Azərbaycan qüvvələrdən maliyyə və siyasi dəstək almağa, bu yolla iqtidara gəlməyə ümid bəsləyirlər. Bəlkə də iyirmi-iyirmi beş il əvvəl bu vasitələr onların dadına çata bilərdi. Ancaq indiki Azərbaycan vətəndaşı kifayət qədər yetkinləşib, həm dünyada, həm də ölkədə gedən prosesləri izləyər, onu saf-çürük edə bilir və kimin iqtidarda olmasına da gərəki qərarını verir. Xaricdən dəstək almaq, xüsusilə, Azərbaycan qanunlarına zidd olaraq, qanunsuz yolla maliyyə əldə etmək, həmin maliyyə vəsaitindən istifadə edib, ölkədə qarşıdurma yaratmaq istəyi, birbaşa milli dövlətçiliyə və xalqın gələcəyinə yönəldilmiş fəaliyyətdir ki, bunun da, Azərbaycan Respublikasının Cənabət Məcəlləsində konkret cəzası nəzərdə tutulmuşdur. Bir vətəndaş olaraq, hesab edirəm ki, xarici dövlətlərin, bəzi beynəlxalq qurumların yaradacaqları hay-küye, ajiotaja baxmayaraq, ölkə qanunları qətiyyətlə tətbiq olunmalıdır. Əks-təqdirdə, bu cür fəaliyyət gənişləndirə bilər ki, bu da ölkəmizin gələcəyinə yaxşı nəse vəd etmir.

Prezident Yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Sürasının üzvü, SİM İB-nin sədri Anar Xəlilov: “Müxalifət partiya sədrlərinin işi ancaq dilənçilik etməkdir”

- Bu gün özünü müxalif lideri sayan, əslində, virtual ünsürlər olan bu məxluqlar tez-tez öz aralarında dava edirlər. Əli Kərimli, Arif Hacıllı və digərləri şər, böhtan və söyüş variantlarından istifadə edərək, sosial şəbəkələrdə özlərinə dəstək qazanmağa çalışırlar. Sonrada başlayırlar xaricə yaşayan azərbaycanlılardan pul dilənməyə və pul əldə etdikcə, başlayırlar özlərini lider hiss etməyə. Bir anlıq hiss edəndə ki, boş-boş danışmaqdan başqa heç nəyə qadir deyillər, xalq bunları heçə sayır, o zaman başlayırlar, bir-biri ilə savaşa. Beləcə, uğursuzluqlarının səbəbkarı kimi, digərlərini günahlandırırırlar. Bunların arasında olan davaların digər səbəbləri də, maliyyə davalarıdır. Amma əsas səbəblərdən də biri, “Don Kixot” olaraq bir-biriləri ilə, yəni “yel dəyirmanları” ilə döyüşməkdir. Müxalifət düşərgəsini təmsil edən şəxslərin ölkəmizdə nə isə xoşagəlməz bir vəziyyət yaratmaq cəhdləri 1993-cü ildən var. Yəni Azərbaycanda stabilliyi pozmaq, xaos yaratmaq və Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlara kölgə salmaq onların əsas fəaliyyət istiqamətləridir. Am-

ma bu illər ərzində, onların bu cəhdlərinin heç bir nəticəsi olmayıb və bundan sonra da olmayacaq. Yeni Əli Kərimli, Cəmil Həsənlili, Arif Hacıllı kimilər heç vaxt Azərbaycanın uğurlarına kölgə sala bilməyəcəklər. Çünki xalq onlara nifrət edir. Xalqımız yaxşısını pisdən ayırmağı bacarır. Elə, müxalifət özünü də çox yaxşı bilir ki, xalq

tərəfindən onların heç bir siyasi dəstəyi yoxdur. Sadəcə olaraq, adları çəkilən bu şəxslər bəzi xarici qüvvələr tərəfindən maliyyələşir və bu maliyyələşmənin qarşılığında da ölkəmizdə nə isə bir xoşagəlməz vəziyyət yaratmaq istəyirlər. Amma dediyim kimi, nə xarici qüvvələrin, nə də ki, müxalifətin bu istəyi heç vaxt baş tutmayacaqdır. Həm də, bu şəxsləri siyasətçi adlandırmaq olmaz, əslində, onlar bazar təkəkkürlü və düşüncəli insanlardır. Azacıq vicdanları varsa, siyasətdən gedib, yeyirli bir peşə fəaliyyəti ilə məşğul olardılar.

GÜLYANƏ

Azərbaycanda erkən evlilik məsələsi mövcud olsa da, bu, bir çox ölkələrlə müqayisədə cüzi xarakter daşıyır. Ümumiyyətlə, postsovet məkanında bu məsələ təqribən Şərqi Avropa ölkələrinin səviyyəsi ilə üst-üstə düşür. Erkən evlilik səviyyəsi, MDB və Mərkəzi-Şərqi Avropa ölkələrində (MŞA) 1% təşkil edir. Çünki vaxtilə postsovet və postsosialist ölkələrində yayılan sosializm ideologiyası erkən evliliyi feodalizm qalıqı kimi təqib etmiş və ona qarşı mübarizə aparmış, modernləşmə istiqamətində bir çox irəliləyişlər əldə etmişdir. Azərbaycan bir postsovet ölkəsi kimi, modernləşmə və gender bərabərliyi istiqamətində xeyli irəliləsə də, əyalətlərin bəzi konservativ ailələrində qalan feodal stereotiplərdən tamamilə qurtula bilməmişdir. SSRİ-nin süqutu, bu stereotiplərin fəallaşmasına müəyyən qədər şərait yaratmışdır.

Statistik araşdırmalar göstərir ki, Azərbaycanda nikaha daxil olanların orta yaş həddi qızlar arasında 23-24, oğlanlar arasında isə 27-28-dir. Birinci nikaha daxil olanların orta yaş həddi qızlar arasında 22-23, oğlanlar arasında isə 26-27-dir. 1989-2015-ci illər arasında müşahidə olunan dinamika göstərir ki, nikaha daxil olmaq üçün orta yaş həddi həm oğlanlar, həm də qızlar arasında tədricən artır (təqribən 2 yaş). Bu dinamikanın artan xətt üzrə irəliləməsi, perspektivdə əhalinin təbii artım problemlərinin yaranmasına səbəb ola bilər.

Rauf Məmmədov yazır: "Evlilik yaşının qızlar üçün 18 yaşadək olması nə qədər zərərlidirsə, onun 24-25 yaşın üzərinə çıxması dinamikası da təhlükəlidir. Çünki tibbi araşdırmalar sübut edir ki, qadınların ana olmaq riski də tədricən cavanlaşır. Artıq 35 yaşdan sonra qadınların hamiləlik dövrü və uşaq dünyaya gətirmək riskləri artır.

Azərbaycanda evlilik yaşının gecikməsi, cəmiyyətdə gender bərabərliyi səviyyəsinin artması ilə bağlıdır. Qadınların əməyinə sosial tələbat səviyyəsinin yüksəlməsi, onların ərə getməkdən daha çox, karyera əldə etməsinə şərait yaradır. Yaxud ailə quran müasir gənclər arasında uşaq dünyaya gətirməyi bir müddət təxirə salmaq

kən evliliklərin qeydiyyatı aparılır və mütəmadi olaraq, nəzarətdə saxlanılır və belə nikahın qeydə alındığı ailələrə daha çox xüsusi şərtlər daxilində dəstək göstərilir. O bildirir ki, "2012-ci ilə qədər Azərbaycanda 2.500-3.000 civarında erkən nikah faktı olub. Bunun nəticəsində, 3.500-4.000 uşaq doğulub. 2012-ci ildən 2017-ci ilədək Azərbaycanda erkən nikahların sayı 400-500 civarına çatıb. Erkən nikahda doğulan uşaqların sayı isə, 40% azalaraq, 2 minə çatıb." Son 16 ildə Azərbaycanda, əsasən, 15-17 yaş arasında 50.976 erkən evlilik olmuşdur. Diaqramdan göründüyü kimi, 15-17 yaş həddində olan erkən evlilik halları 1995-1996-cı illərdə sürətlə 2000-dən 3000-ə yüksəlmiş və sonra 2000-ci ilədək azalan xətt üzrə davam etmişdir. Lakin 2001-ci ildən yenidən yüksələn xətt üzrə inkişaf edərək, 3500-ə çatmışdır. 2003-cü ildə 56.091 qadın rəsmən evli olub, onlardan 2.556 (4.6%) 18 yaşdan aşağı idi. 2005-ci ildə bu rəqəmlər, müvafiq olaraq, 71.643 və 4.016 (5.6%), 2009-cu ildə isə, 78.072 və müvafiq olaraq 5.380 (6.9%) olmuşdur. Konkret statistik rəqəmlər aşağıdakı kimidir.

Azərbaycanda son 16 ildə 50.976 erkən evlilikdən 21,5 minə yaxın uşaq doğulub. Altı ildə (2010-2015) 15-17 yaşlı analar tə-

yaşı nə qədər çoxdursa, qadınların ailədə səlahiyyətləri bir o qədər azdır.

Tovuz, Gəncə, Ağstafa və Qazax erkən evliliklərin ən az qeydə alındığı bölgələrdir. Lakin Quba, Bakı-Abşeron və Lənkəran bölgələrində erkən evliliyə pozitiv münasibət bəsləyənlər çoxluq təşkil edirlər. Əhali arasında erkən evliliyə pozitiv münasibət daha çox üstünlük təşkil edir (55% - 59%).

R.Məmmədov yazır: "Əhali arasında erkən evliliyə pozitiv münasibət bəsləyənlərin sayı neqativ münasibət bəsləyənlərin sayından təqribən üç dəfə, neytral münasibət bəsləyənlərin sayından isə, təqribən iki dəfə çoxdur. Bu tendensiya, əhali arasında erkən evliliyə meyilin, potensial olaraq, yüksək olduğunu göstərir. Əgər bunun qarşısı qanunlarla alınmasa və bu sahədə boşluq yaransa, erkən evlilik səviyyəsi sürətlə artar. Çünki yalnız 5 nəfərdən 1-i erkən evliliyə neqativ münasibət bəsləyir. Lakin erkən evliliyə münasibət səviyyəsi bölgələrə görə dəyişir. Araşdırılan bölgələr arasında erkən evliliyə ən çox neqativ münasibət Ağstafada (67%), ən az isə, Quba (13%) və Bakı-Abşeron bölgələrində (14%) müşahidə olunur.

Qızlarını erkən evliliyə vadar edən valideynlərin motivasiyalarının bir qismi öz qərarlarını ailənin

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVD F

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığın artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Azərbaycanda erkən evliliyin müasir vəziyyəti

bağlı müəyyən təsəvvürlər formalaşmışdır. Bu, individualizm dəyərlərinin tədricən cəmiyyətdə özünə yer tapması ilə bağlıdır. Bəzi müasir ailələr uşaqların, özlərinin xəsisə heyatlarını yaşamaqlarına məncillik törədəcəyini əsas götürərək, valideyn olmaq məsuliyyətini bir müddət təxirə salır, yaxud onu nə və babaların məsuliyyətinə həvalə edirlər. Bu tendensiya, bu gün olmasa da, gələcəkdə cəmiyyət üçün təbii artım problemlərinin yaranmasına şərait yarada bilər. Buna görə də, evlilik yaşının artmasına səbəb olan tendensiyaların indidən qarşısının alınması istiqamətində fikirləşmək lazımdır. Xüsusilə, gənc ailələrin sosial evlərdə mənzil almaları şərtlərini asanlaşdırmaq və onların əməyindən daha səmərəli şəkildə faydalanmaq, cəmiyyəti gəncləşdirmək məqsəduyğundur."

Azərbaycanda erkən evlilik və digər gender problemləri AQUPDK, ölkədə fəaaliyyət göstərən QHT-lər, AMEA-nın Fəlsəfə İnstitutu, beynəlxalq təşkilatlar (UNICEF) və digər qurumlar tərəfindən araşdırılır. AQUPDK-nin əməkdaşı Elgün Səfərov bildirir ki, yerli icra hakimiyyəti orqanlarının məişət zorakılığı ilə əlaqəli monitorinq komissiyaları tərəfindən er-

rəfindən doğulan uşaqların statistikasına görə belədir: 2010-4103; 2011-4392; 2012-3236; 2013-2855; 2014-3296; 2015-2895.

R.Məmmədovun göstərdiyi kimi, 1999-cu ildən erkən evliliyin sayı 2012-ci ilədək artan dinamika üzrə inkişaf etmişdir. 2012-ci ildən bu dinamika kəskin şəkildə aşağı düşmüşdür. Bunu, hüquq-mühafizə orqanlarının bölgələrdə qanun çərçivəsində apardığı cəza tədbirləri ilə də əlaqələndirmək olar. Azərbaycanda 2012-ci ildən başlayaraq, bununla bağlı hüquq-mühafizə orqanları ciddi tədbirlər görmüşlər. 2015-ci ildə erkən evlilik hallarına görə, 52 cinayət işi açılmışdır. Bu cür tədbirlərin həyata keçirilməsi öz səmərəsini verir. Lakin, bununla yanaşı, AQUPDK və yerli dövlət layihələri çərçivəsində maarifçilik tədbirləri də həyata keçirilir.

Azərbaycanda erkən evlilik hallarının araşdırılması göstərir ki, bu evliliklərdə qızların orta yaşı 16,1, ərllərinin orta yaşı isə 24,4 (ərin yaşı 16 ilə 32 arasında) təşkil edir. Deməli, erkən evliliyə daxil olanların orta yaş fərqi 8,3 ildir. Bu evliliklərdə ər-arvad arasındakı yaş fərqi 9 ildən çox olanlar 34%, 5 ildən çox olmayanlar isə, 18% təşkil edir. Ərllərin

iqtisadi vəziyyəti (7%), qızın öz seçimi (19%), adət-ənənələr (29%), qızının xoş gələcəyini istəməsi ilə (45%) bağlıdır.

Qızını erkən evliliyə vadar edən valideynlərin 45%-i, bunu, qızının xoş gələcəyini istəməsi ilə bağlayır. Lakin bu motivasiyanın heç bir məntiqi əsası yoxdur. Qızların tez ərə getməsi, onların xoş gələcəyini təmin etmir. Əgər onlar, qızlarını tez ana olmaqla xoşbəxt olacaqlarını düşünlərsə, yanılırlar. Çünki bu evlilik qızların fiziki, psixoloji və gələcək taleyi üçün böyük təhlükəli fikirlər yaradır."

Erkən evliliyə məcbur edilən qızların 23%-i öz istəkləri ilə evləndiklərini bildiriblər. Qalan 77%-nin öz razılıqları olmadan evliliyə cəlb olunduqları məlum olur. Deməli, valideynlər, xüsusilə, atalar qızları erkən evliliyə vadar edirlər (53,5%).

Qərar qəbul etmə prosesində atalara (53,5%) nisbətən, anaların az iştirak etmələri (7%) patriarxal ənənələrin güclü olduğunu göstərir. Araşdırmalar göstərir ki, qadınların qərarvermə prosesində rolu yaşının artması ilə artır. Yəni qadınlar ailədə 40-45 yaşından sonra kişilərlə bərabər qərarvermə imkanlarına malik olurlar. Adətən, bu yaşda olan qadınların övladları ev-

lilik yaşında olur (diaqram 2.13).

Ancaq anaların erkən evlilik məsələsində qərarvermə səviyyəsi (7%) ataların qərarvermə səviyyəsinə (53,5%) bir neçə dəfə aşağıdır. Erkən evlilik məsələsində qərar verməyə iştirak edən valideynlərin təhsil səviyyəsinə diqqət yetirəndə, görürük ki, onlar arasında ali təhsilli ata (20%) və analar (6,7%) azlıq təşkil edirlər. Bu valideynlərin əksəriyyəti natamam orta və ibtidai təhsil səviyyəsində olan insanlardır. Maraqlıdır ki, onlar arasında ali təhsilli insanlar da vardır."

Qızların 19%-i öz istəkləri ilə erkən ərə getdiklərini bildirirlər

Azyaşlı qızların könüllü surətdə ərə getmək istədiyini iddia etmək yanlışdır. Çünki bu evlilik onların fitrətinə ziddir. Ancaq araşdırmalar göstərir ki, bəzən bu cür evliliklərin əksəriyyəti qızların qaçırılması ilə nəticələnir. Qaçırılan qızların 13%-i öz razılıqları, 6%-i isə razılıqları olmadan baş tutur. Qaçırılan qızların 13%-nin öz razılıqları ilə erkən ərə getmələri, əslində, onların məcburiyyət qarşısında qaldıqlarını göstərir. Bütün dünyada olduğu kimi,

Azərbaycanda da erkən evlilik halları yoxsul və təhsil səviyyəsi aşağı olan insanlar arasında daha geniş yayılır. Respondentlərin 7%-i erkən evliliyi ailənin iqtisadi durumunun çətinliyi ilə əlaqələndirirlər. AQUPDK-nin məlumatına görə, erkən evlənən qızların valideynlərinin sosial tərkibi araşdırılarkən, məlum olub ki, bu qızların 31,9%-nin atası kənd təsərrüfatı işçisi, 17%-i fəhlə, 10%-i nəqliyyat işçisidir. Qızların 53,7%-nin anası evdar qadın, 18%-i kənd təsərrüfatı işçisidir. Həmin qızlarla evlənən kişilərin 21%-i kənd təsərrüfatı, 14%-i ticarət, 10%-i nəqliyyat sektorunda çalışır, 13%-i fəhlə, 7%-i isə işsizdir. Lakin erkən evliliklərə gedən qızların 37%-i oğlan evinin iqtisadi durumunun onun ailəsinin iqtisadi durumundan yaxşı olduğunu, 49%-i orta olduğunu, 14%-i isə pis olduğunu bildiribdir. Göründüyü kimi, erkən evlilikdə əsas motivasiya varlı oğlana ərə getmək və xoşbəxt olmaq deyil, ümumiyyətlə, valideynlərə yük olmaqdan qurtarmaq və ya ailədaxili dözülməz durumdan baş götürüb qaçmaqdır.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

SƏS

Son səhifə

6 iyul

YAP Nizami rayon təşkilatının gəncləri humanitar aksiyada iştirak edib

Yeni Azərbaycan Partiyası Nizami rayon təşkilatı gənclər birliyinin üzvləri YAP-ın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən "Az-təminatlı ailələrə qayğı" aksiyasına qoşularaq rayon ərazisində yaşayan şəhid ailələrinə, əlillərə və tənhalara sovqat paylayıblar.

Aksiya çərçivəsində gənclər və partiya fəalları müvafiq kateqoriyadan olan ailələrlə görüşüb və onların vəziyyəti ilə maraqlanıblar.

Gənclər, eyni zamanda, tənha yaşayanların ev işlərində də köməklik ediblər və təmizlik işləri görüblər.

Qeyd edək ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının gəncləri tez-tez bu cür xeyriyyə tədbirləri keçirir, diqqət və qayğıya ehtiyacı olan insanlarla görüşür, onların problemləri ilə maraqlanır və lazımı dəstək verirlər.

RƏFİQƏ

YAP Suraxanı rayon təşkilatı gənclər birliyi "Az-təminatlı ailələrə qayğı" aksiyasına qoşulub

Düənən Yeni Azərbaycan Partiyası Suraxanı rayon təşkilatı gənclər birliyinin üzvləri Yeni Azərbaycan Partiyasının təşəbbüsü ilə həyata keçirilən "Az-təminatlı ailələrə qayğı" aksiyasına qoşularaq, rayon ərazisində yaşayan az-təminatlı ailələrə maddi və mənəvi yardım göstərmişlər.

Sosial layihə çərçivəsində gənclər rayonun müxtəlif qəsəbələrində yaşayan az-təminatlı ailələri müəyyənləşdirərək, onların evlərinə gedib, könüllü olaraq, topladıqları maliyyə hesabına yardım köçürmüşlər. YAP Suraxanı rayon təşkilatının fəal gəncləri evlərdə olarkən, ailələrlə səmimi ünsiyyət qurmuş və onların problemləri ilə yaxından tanış olmuşlar.

Qeyd edək ki, Yeni Azərbaycan Partiyası Suraxanı rayon təşkilatı, ənənəvi olaraq, tez-tez bu cür xeyriyyə tədbirləri keçirir, diqqət və qayğıya ehtiyacı olan insanlarla görüşür, onların problemləri ilə maraqlanır və lazımı dəstək verirlər.

Aksiya zamanı ailələrdə olan bəzi uşaqlar nəzarətə götürülmüş, daha sonra rayon partiya təşkilatına dəvət olunmuş, onların tədris və asudə vaxtının səmərəli keçirilməsi üçün fikir mübadiləsi aparılmışdır. Nəticədə, qərara alınmışdır ki, seçilmiş bəzi uşaq və yeniyetmələr YAP Suraxanı rayon təşkilatının hesabına müxtəlif kurs və dərnlərə cəlb olunsunlar. Ailələr də, öz növbəsində, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev və aksiyada könüllü olaraq, iştirak edən gənclərə bu nəcib, humanist və insanpərvər addımlarına görə, öz minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Zümrüd BAYRAMOVA

Ağdərənin işğalından 26 il ötür

Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti nəticəsində, Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ və ətrafındakı yeddi rayon Ermənistan tərəfindən işğal edilib, həmin ərazilərdə etnik təmizləmə siyasəti aparılıb, bir milyondan artıq soydaşımız qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb. Beynəlxalq birlik və təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və münaqişənin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun, ədalətli həllinin tərəfdarıdır. Münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum 4 qətnaməsi erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycan torpaqlarından dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb etdiyi halda, Ermənistan buna məhəl qoymur. Eyni zamanda, Qoşulmama Hərəkatı, ATƏT, Avropa Şurası Parlament Assambleyası və digər təşkilatlar da oxşar qərar və qətnamələr qəbul ediblər.

Ağdərə ərazisində olan memarlıq abidələrindən Vəngli kəndindəki məşhur Gəncəsər Alban məbədi, Xanabert qalası, Herabert qəsəbəsində Hermuk qalası, kilsə, Kolatağ kəndində müqəddəs İako məbədi var idi. Taliş kəndi yaxınlığında, Urek məbədi (XII əsr), Tərtər çayının yuxarı axarında məbəd (XIII əsr), Qasapert kəndində Hatəm Məlik qalası, Madagiz kəndində Yegiş Arakel məbədi (XII əsr) və qədim körpülər dağıdılıb.

İşğal edilmiş ərazidə 75059 hektar meşə sahələri var idi ki, bu da ərazinin 44%-ni təşkil edirdi. Ağdərə rayonunda, Tərtər çayı vadisində Şərq çınarı meşəliyi xüsusi olaraq qorunurdu. Ağdərə rayonunda zəngin faydalı qazıntı yataqları var idi: Qızılbulaq qazıntı yatağında 13,6 vahid sənaye ehtiyatı olan qızıl və 47,9 milyon ton mis, Mehmana yatağında sənaye ehtiyatları 37,3 milyon ton olan qurğuşun, 40,4 milyon ton olan sink, 100 milyon ton olan Dəmirli mis yatağı, Canyataq-Gülüyataq qızıl yatağı vardı. Onu da qeyd edək ki, işğal olunmuş ərazilərimizin qızıl yataqları, bir qayda olaraq, ABŞ-ın, Kanadanın, İsveçrənin və Fransanın iş adamları tərəfindən talan olunur.

"AZƏRBAYCAN HEÇ VAXT İŞGALLA BARIŞMAYACAQ VƏ NƏYİN BAHASINA OLURSA-OLSUN, ÖZ DOĞMA TORPAQLARINA QAYIDACAQ VƏ ÖLKƏMİZİN ƏRAZİ BÜTÖVLÜYÜNÜ BƏRPA EDƏCƏK"

Göründüyü kimi, Ermənistan və işğal olunmuş ərazilərimizdə yaradılmış qondarma rejim, ötən 26 il ərzində, Ağdərənin sərvətlərinin talan edilməsi üçün qeyri-qanuni əməlləri həyata keçirir.

Azərbaycanın işğal altında olan topraqlarının, azad edəcəyi gün yaxındadır. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycan heç vaxt işğalla barışmayacaq və nəyin bahasına olursa-olsun, öz doğma torpaqlarına qayidacaq və ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək.

Bu gün böyük gücə malik olan Azərbaycan Ordusu qarşıda duran bütün vəzifələri həll etməyə qadir olan ordudur və belə gücə malik nizami ordu işğal altındakı torpaqlarımızı erməni təcavüzkarlarından təmizləməyə və üçrəngli bayrağımızı Qarabağda dalğalandırmağa qadirdir.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600